

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra německých a rakouských studií

Bakalářská práce

2023

Natálie Štuksová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra německých a rakouských studií

**Fenomén ilegálního stahování – porovnání českého a
německého přístupu**

Bakalářská práce

Autor práce: Natálie Štuksová

Studijní program: Česko-německá studia

Vedoucí práce: PhDr. Alena Zelená, Ph.D

Rok obhajoby: 2023

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 25.7.2023

Natalie Štuková

Bibliografický záznam

ŠTUKSOVÁ, Natálie. *Fenomén ilegální stahování – porovnání českého a německého přístupu*. Praha, 2023. 68 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií, Katedra německých a rakouských studií. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Alena Zelená Ph.D.

Rozsah práce: 86 792 znaků

Abstrakt

Tato bakalářská práce se věnuje tématu ilegálního stahování. Jsou v ní porovnávány dva odlišné přístupy k této problematice, a to sice ze strany České republiky a Německa. V Německu je nelegální stahování postihováno mnohem přísněji než v České republice. Také právní rámec, který stanovuje, co je považováno za nelegální stažení je v Německu mnohem striktnější. Cílem této práce je zjistit příčiny, které způsobují odlišný přístup k ilegálnímu stahování v těchto zemích, které jinak sdílejí řadu podobností. Práce se také snaží odborně zanalyzovat fenomén, s kterým se v běžném životě setká téměř každý uživatel internetu. Práce dochází k závěru, že nejzásadnější příčinou je odlišná novodobá historická zkušenost. Německo má narozdíl od České republiky více než 70letou tradici s demokratickým zřízením, zatímco v České republice působil socialistický nesvobodný režim do roku 1989. Ostatní příčiny jako například postoj společnosti k této problematice nebo právní úprava pramení právě z odlišné historické zkušenosti. Jako zásadní rozdíl a příčina se naopak nedá klasifikovat účast české Pirátské strany ve vládě a její popularita u českých voličů.

Abstract

This bachelor thesis is dedicated to the topic of illegal downloading. It compares two different approaches to this issue, namely from the Czech Republic and Germany. In Germany, illegal downloading is punished much more severely than in the Czech Republic. Also, the legal framework that determines what is considered an illegal download is much stricter in Germany. The aim of this paper is to identify the reasons that cause the different approach to illegal downloading in these countries, which otherwise share a number of similarities. The thesis also seeks to provide a professional analysis of a phenomenon that almost every Internet user encounters in everyday life. The thesis concludes that the most fundamental cause is a different modern historical experience. Germany, unlike the Czech Republic, has a more than 70-year tradition with a democratic system, while the Czech Republic had a socialist unfree regime until 1989. Other reasons, such as society's attitude to the issue or the legal framework, stem precisely from the different historical experience. On the other hand, the participation of the Czech Pirate Party in the government and its popularity with the Czech electorate cannot be classified as a fundamental difference and cause.

Klíčová slova

ilegální stahování, Česká republika, Německo, autorská práva, internetové pirátství

Keywords

illegal downloading, Czech Republic, Germany, copyright, internet piracy

Title

The phenomenon of illegal downloading - a comparison of Czech and German approaches

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé práce PhDr. Aleně Zelené, PhD. za její cenné rady při zpracování mé práce. Mé poděkování patří také řediteli společnosti Bontonfilm Martinu Palánovi a jeho kolegyni, právničce Oldřišce Rychtaříkové, za jejich čas a poznatky, které se mnou sdíleli. V neposlední řadě děkuji mé rodině za podporu během celého studia.

Obsah

Úvod	1
1. Definice pojmů	3
1.1 Současný legislativní rámec.....	3
1.2 Současný přístup k ilegálnímu stahování.....	6
2. Společné charakteristiky České republiky a Německa.....	9
3. Příčiny odlišného přístupu	10
3.1 Historická rovina	10
3.2 Hospodářská rovina.....	13
3.3 Společenská rovina.....	18
3.4 Politická rovina	29
3.5 Právní rovina	35
4. Zhodnocení	40
Závěr.....	42
Summary.....	44
Použitá literatura.....	46

Úvod

Od zprovoznění internetu pro komerční použití uběhly více než dvě desetiletí. Za tuto dobu došlo k jeho rozšíření skoro do všech koutů světa. Existuje mnoho oblastí, na něž měl a stále má rozmach internetu vliv, a to jak negativní, tak pozitivní. Ve své bakalářské práci se budu věnovat problematice ilegálního stahování, která s rozvojem internetu úzce souvisí. Nebýt jeho masivního a rychlého rozšíření, tak by mnou probíraný fenomén nemusel být tak intenzivní. I přesto, že se s tímto nešvarem potýkají všechny státy, tak najdeme takové, kde tento problém není tak intenzivní. Jsou státy, kde je ilegální stahování z internetu postihováno, a proto k němu nedochází v takové míře jako ve státech jiných. Jako příklad nám poslouží Spolková republika Německo a Česká republika.

V Německu jsou za ilegální stažení trestáni i koncoví uživatelé, a to důsledně. Zatímco v České republice se ilegální stahování v praxi trestá pouze v nejdůležitějších případech a najdeme zde řadu funkčních webů, které ilegální stahování umožňují. Tento odlišný přístup dvou sousedních států, které sdílejí řadu podobností, bude náplní mojí práce. V práci se budu snažit zjistit odkud pramení a jaké jsou skutečnosti, které s největší pravděpodobností zapříčiňují, že český přístup k této problematice je odlišný od toho německého. Než se budu věnovat samotným příčinám, tak definuji ilegální stahování a popíši, jak je v praxi na tento problém z obou dvou stran reagováno. V této části vycházím z primárních pramenů v podobě platných právních předpisů a doplňujících monografií zabývajících se autorským právem na internetu, kterými jsou *Internetrecht* a *Právo v síti*.¹

Následně představím příčiny, které způsobují odlišný přístup v České republice a Německu. Příčiny jsem rozdělila do několika skupin. Jako první se budu věnovat rovině historické. U té představím odlišný novodobý historický vývoj v Česku a Německu a popíšu, jaké důsledky měl pro fenomén ilegálního stahování. U české části vycházím z publikací *Každodenní život v Československu, Dvě století střední Evropy nebo Ústavní právo a státověda. Díl II*.² Německá část čerpá z knihy *Dějiny Německa*.³

Další rovinou je rovina hospodářská, v které odprezentuji, jak se odlišný historický vývoj

¹ Louisa Specht-Riemenschneider, Severin Riemenschneider a Ruben Schneider, *Internetrecht*, (Berlin: Springer, 2020), srovnej Josef Donát a Jan Tomášek, *Právo v síti*, (Praha: C.H.Beck, 2016).

² Jaroslav Pažout a eds., *Každodenní život v Československu 1945/48-1989* (Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2015), srovnej Jan Křen, *Dvě století střední Evropy* (Praha: Argo, 2005), srovnej Václav Pavlíček a kol., *Ústavní právo a státověda, II. díl. Ústavní právo České republiky* (Praha: Leges, 2020).

³ Helmut Müller a kol., *Dějiny Německa* (Jihlava: Nakladatelství lidové noviny, 2004).

projevil v této oblasti a jaké souvislosti z něho plynou pro nelegální stahování. V této rovině čerpám informace z knih *Úvod do hospodářské etiky* a *Kultura svobody*.⁴ V další kapitole se budu zabývat rovinou společenskou. V té představím, jak o této problematice česká nebo německá společnost smýšlí a rozeberu, zda je o ní dostatečně společnost informována a v ní vzdělávána. Jelikož tato nedostatečná informovanost a vzdělanost mohou být potencionálními příčinami odlišného přístupu. Nastíním zde také problematiku kolektivní správy autorských práv. Jedním z pramenů, který využívám v této části, jsou novinové články českých médií, v kterých se píše o ilegálním stahování a tématech s ním souvisejících. Konkrétně vycházím z textů zpravodajských webů *Novinky.cz*, *Seznam Zprávy*, *Aktuálně.cz* nebo *Lidové noviny*.

Ve čtvrté rovině, kterou jsem nazvala politickou, se budu zabývat tím, zda je zásadním rozdílem pro fenomén ilegálního stahování přítomnost České pirátské strany ve vládě či nikoliv, a zda to může být důvodem, proč je v Česku s ilegálním stahováním nakládáno odlišně než v Německu. Při zjišťování zde vycházím z publikace *Quo vadis Piratenpartei?: Analyse der politischen Wettbewerbsfaktoren zur (Nicht-)Etablierung im Parteiensystem* a odborného článku *Digital movement parties: a comparative analysis of the technopolitical cultures and the participation platforms of the Movimento 5 Stelle and the Piratenpartei*.⁵

Poslední částí bude rovina právní, kde se zaměřím na výklad právní úpravy týkající se ilegálního stahování z internetu, její vymahatelnost, praxi českých soudů, a zda jsou zavedené postupy důvodem rozmachu ilegálního stahování v České republice. Probrána bude také oblast tzv. dopisů s výzvou (*Abmahnung*) na území Německa. Použitými publikacemi v této části jsou *Copyright and the Court of Justice* a *The Foundations of European Unions Law* včetně primárních zdrojů v podobě znění právních předpisů.⁶

Při analýze jednotlivých příčin u každé roviny zmíním jak německou, tak českou stranu. Poté vždy krátce shrnu, k čemu jsem dospěla. Všechny roviny jsou mimo zdroje zmíněné

⁴ Pavel Seknička a kolektiv, *Úvod do hospodářské etiky* (Praha: ASPI Publishing, 2001), srovnej Udo di Fabio, *Kultura svobody* (Mnichov: C.H.Beck, 2009).

⁵ Erik Schlegel, *Quo Vadis Piratenpartei: Analyse der politischen Wettbewerbsfaktoren zur (Nicht-)Etablierung im Parteiensystem*, (Baden Baden: Nomos Verlagsgesellschaft: 2016), srovnej Marco Deseriis, „Digital movement parties: a comparative analysis of the technopolitical cultures and the participation platforms of the Movimento 5 Stelle and the Piratenpartei“, *Information, Communication & Society* 23, č. 12 (14. ledna 2019), <https://doi.org/10.1080/1369118X.2019.1631375> (staženo 28. dubna 2023).

⁶ Eleonora Rosati, *Copyright and the Court of Justice of the European Union* (Oxford: Oxford University Press, 2019), srovnej Tc Hartley, *The Foundation of European Union Law* (New York: Oxford University Press, 2010).

výše doplněny o informace z primárních zdrojů v podobě rozhovorů s odborníky na toto téma. Na závěr shrnu potencionální příčiny a zhodnotím, které z nich hrají v mnou probírané problematice zásadní roli. Cílem této práce je odborně zanalyzovat fenomén, se kterým přichází do styku skoro každý uživatel internetu, a představit jeho dvě odlišná pojetí v státech s jinak relativně společnými rysy.

1. Definice pojmů

1.1 Současný legislativní rámec

Než se budu zabývat samotnými příčinami, tak definuji pojmy, které se mnou probíranou problematikou souvisí. V práci porovnávám přístup dvou států k ilegálnímu stahování. Slovo stahování se dá definovat jako popisný termín pro transfer dat.⁷ Je to proces, při kterém dochází ke kopírování souborů z internetu do vlastního zařízení. Termín ilegální znamená nezákonný.⁸ Předpona *i* je latinského původu a označuje zápor. V češtině by se dala zaměnit za předponu *ne*. Dá se proto říci, že slova nelegální a ilegální jsou synonyma a bude s nimi tak zacházeno i v mé práci. Jakmile je něco označeno jako nezákonné, tak to znamená, že je to v rozporu s platnou právní úpravou. Z tohoto důvodu nyní stručně popíšu, kdy je stahování ilegální dle účinných právních norem v mnou porovnávaných státech.

V České republice není stahování nelegální, ledaže uživatel stáhnutím obsahu z internetu poruší něčí autorská práva nebo trestní zákon. Trestní zákoník řeší nejzávažnější případy, když si uživatelé na internetu stahují dětskou pornografii nebo pokud stažením obsahu z internetu poruší autorská práva a způsobí tím autorovi škodu více než 10 000 korun českých.⁹ Co se týče jiných porušení autorských práv, tak na ně nalezneme odpověď v autorském zákoně. Ten chrání autorská díla. Ta charakterizuje jako díla literární, jinak umělecká nebo vědecká, která jsou jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora neboli určité fyzické osoby a jsou vyjádřena v jakékoliv objektivně vnímatelné podobě.¹⁰ Tato definice umožňuje pod autorské dílo zařadit širokou škálu věcí od filmu po počítačovou hru.

⁷ „stahování (downloading)“, bezpečněonline.cz – stránky pro všechny zájemce o bezpečný internet, <https://bezpecne-online.ncbi.cz/slovník#s> (staženo 18. března 2023).

⁸ Eliška Chrobáková a kol., *Slovník cizích slov* (Brno: Levné knihy, 2010), 147.

⁹ §138 odst.1 písm. a) č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění účinném k 18. březnu 2023 ve spojení s §270 a §192 č.40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění účinném k 18. březnu 2023.

¹⁰ Jiří Srstka, „Definice autora a jeho díla“, in *Autorské právo a práva související* (Praha: Leges, 2019), 68.

Český autorský zákon stanovuje soubor práv, která náleží autorům výše definovaných děl. Zákon jim například přiznává právo rozhodnout o jejich užití, pořizování rozmnoženin atd.¹¹ Bylo by ale velmi nepraktické, zvláště v dnešní digitální době, kdyby autor určitého díla musel udělit souhlas každému, kdo jej chce užít. Proto je v autorském zákoně zakotven institut volného užití díla. Institut volného užití díla znamená, že člověk může dílo použít bez souhlasu nebo licence, pokud se jedná o osobní potřebu a cílem použití není dosažení hospodářského zisku.¹² Zároveň se musí jednat o běžné užití díla, které nesmí nepřiměřeně poškodit zájmy autora.¹³ Volné užití díla je výjimkou z licenčního užití a dle §30 odstavce 2 autorského zákona se tato výjimka vztahuje i na zhotovení rozmnoženin, napodobenin.¹⁴ Ty se nejčastěji získávají právě stahováním. Jako užití se klasifikuje i pouhá konzumace digitálního obsahu, protože při transferu dat, který je nutný, aby se nám digitální obsah načetl, vznikají dočasné rozmnoženiny díla.¹⁵ Proto je existence tohoto institutu v 21. století zásadní.

Z toho plyne, že v České republice je možno stahovat i obsah, který je chráněn autorským právem, pokud tak uživatel činí pro vlastní potřebu a naplní výše uvedené parametry. Toto neplatí pouze pro počítačové programy a elektronické databáze.¹⁶ Ty nelze stáhnout bez souhlasu autora nebo zakoupení licence. Je zásadní zmínit, že osobní potřeba se vztahuje i na členy rodiny, ale ne na přátele nebo kolegy z práce.¹⁷ Proto pokud známému pošleme stažený obsah, byť pro osobní potřebu, tak se dopouštíme ilegálního jednání. Z toho plyne, že jakékoliv sdílení staženého obsahu, který je chráněn autorskými právy, je nezákonné.

Spolková republika Německo má také svůj autorský zákon – *Urheberrechtsgesetz* dále jen UrhG, který vedle trestních předpisů stanovuje hranice pro stahování obsahu z internetu. UrhG v úvodu definuje, co patří mezi tzv. jím chráněná díla. Uvádí, že se jedná o literární, vědecká a umělecká díla, která jsou výsledkem lidské duševní činnosti a poskytují demonstrativní výčet příkladů.¹⁸ Ve výčtu jsou uvedeny psané texty, hudební a filmová

¹¹ Jan Přivora, „Seriál o IP právu: Autorské právo“, Právo 21, naposledy upraveno 10. května 2021, <https://pravo21.cz/pravo/serial-o-ip-pravu-autorske-pravo> (staženo 20. března 2023).

¹² Josef Donát a Jan Tomíšek, *Právo v síti*, (Praha: C.H.Beck, 2016), 106.

¹³ *Ibid.*, 106.

¹⁴ §30 odst. 2 č.121/2000 Sb., autorského zákona, ve znění účinném k 15. března 2023.

¹⁵ Donát a Tomíšek, *Právo v síti*, 105.

¹⁶ *Ibid.*, 107.

¹⁷ Vít Sýkora, „Autorské právo – co smím a nesmím na internetu?“, [streetlaw.eu](http://streetlaw.livepreview.cz/autorske-pravo-co-smim-a-co-nesmim-na-internetu.html), naposledy upraveno 25. března 2023, <http://streetlaw.livepreview.cz/autorske-pravo-co-smim-a-co-nesmim-na-internetu.html> (staženo 25. března 2023).

¹⁸ §2 Abs. 1 UrhG, *Urheberrechtsgesetz*, https://www.gesetze-im-internet.de/urhg/_2.html, v účinném znění k 18. březnu 2023.

díla nebo díla technického rázu jako výkresy a různé náčrty.¹⁹ Na tyto a mnohé další výtvořky, které naplní výše uvedené charakteristiky se aplikuje UrhG, který zaručuje autorům ochranu práv souvisejících s jejich díly.

Stejně jako v České republice se práva autorů dělí na osobnostní a majetková.²⁰ Pro účely mé práce je důležité zmínit, že dle německého práva disponují autoři například právem na rozmnožování svého díla, zhotovování rozmnoženin, na zpřístupnění jejich díla veřejnosti nebo na internetu.²¹ To znamená, že aby s jejich díly někdo nakládal způsobem, který je zmíněn v předchozí větě, tak potřebuje jejich souhlas. Německý zákonodárce si obdobně jako český uvědomil, že vyžadovat souhlas při zhotovení každé kopie určitého díla by bylo velmi obtížné a skoro nevymahatelné vzhledem k době, která umožňuje přidávat tisíc příspěvků jedním uživatelem na různé sítě denně. V UrhG proto najdeme také instituty, které zakotvují výjimky ze souhlasu autora při nakládání s jeho dílem. Prvním omezením autorského práva, které najdeme v UrhG jsou rozmnoženiny, které vznikají při prohlížení souborů na internetu a jsou dočasně ukládány do mezipaměti zařízení.²²

Dále je zde institut zhotovení rozmnoženiny pro privátní a jiné vlastní použití (*Vervielfältigen zum privaten und sonstigen eigenen Gebrauch*).²³ Ten umožňuje uživatelům internetu pořizovat si tzv. *Privatkopie* tedy kopie pro osobní užití. Vztahují se na ně podobné podmínky jako v České republice. Tyto kopie musí sloužit výhradně pro osobní účely a nesmí jimi být dosahováno zisku. Osobní účel je vykládán restriktivně a již zhotovení kopií ke studiu se nepovažuje za výhradně osobní účel.²⁴ Zároveň nesmí být rozmnoženina získána z objektivně protiprávního zdroje nebo ze zdroje, kde došlo k jejímu zpřístupnění jednoznačně protiprávním způsobem.²⁵

V Německu je v internetovém prostředí dovoleno pořizovat si kopie tedy i stahovat z něj, pokud se jedná o stažení z čistě osobních důvodů. Je-li nějaký obsah stažen z jasně

¹⁹ „Urheberrecht: Was gilt es beim geistigen Eigentum zu beachten?“, Urheberrecht.de, naposledy upraveno 17. března 2023, <https://www.urheberrecht.de/#Geschuetzte-Werke-Was-faellt-unter-des-Urheberrecht> (staženo 18. března 2023).

²⁰ „Urheberrechtsgesetz: Rechtliche Grundlage für den Urheberrechtsschutz“, Urheberrecht.de, naposledy upraveno 19. března 2023, <https://www.urheberrecht.de/urheberrechtsgesetz/#Die-Rechte-des-Urhebers> (staženo 20. března 2023).

²¹ „Urheberrechtsgesetz: Rechtliche Grundlage für den Urheberrechtsschutz“, <https://www.urheberrecht.de/urheberrechtsgesetz/#Die-Rechte-des-Urhebers>.

²² Louisa Specht-Riemenschneider, „Urheberrecht“, in *Internetrecht*, (Berlin: Springer, 2020), 56.

²³ §58 Abs. 1 UrhG, Urheberrechtsgesetz, https://www.gesetze-im-internet.de/urhg/_58.html, v účinném znění k 18. březnu 2023.

²⁴ Specht-Riemenschneider, „Urheberrecht“, 59.

²⁵ *Ibid.*, 60.

protiprávního zdroje, tak je stáhnut nezákonně a hovoříme poté o ilegálním stahování.²⁶ Pokud se někdo dopouští se nelegálního stahování v Německu, tak se ho nemusí nutně dopouštět i v České republice. I přes řadu podobností není tato činnost identická v těchto dvou státech. Velmi se také liší reakce jednotlivých států v případě, kdy se nějaký uživatel nelegálního stáhnutí určitého obsahu dopustí. Důsledkům, které s tím jsou spojeny se budu věnovat v následující kapitole.

1.2 Současný přístup k ilegálnímu stahování

Výše bylo popsáno, jak jednotlivé legislativy s pojmem ilegálního stahování nakládají. Pro úplnost je také třeba doplnit, co se v těchto státech děje poté, když se někdo dopustí ilegálního stažení. Následky tohoto jednání se v mnou porovnávaných státech velmi liší. Než je popíšu, tak chci zmínit, že o nich má smysl psát, protože nelegální stahování není pouhou teoretickou otázkou. Nelegální stahování obsahu chráněného autorskými právy tvoří až 24 % veškerých stáhnutí na světě.²⁷ Podle statistiky společnosti MUSO, která se věnuje sledování pirátských činností po celém světě, patřilo Německo v roce 2018 mezi předních deset států s největší návštěvností pirátských webů na světě.²⁸ Umístilo se na devátém místě. Je třeba dodat, že Německo je lidnatý stát a ostatní příčky obsadily také státy s vysokým počtem obyvatel. Tato statistika zřejmě nezohledňovala počet obyvatel ku počtu návštěv.

Statistika, která ve svých datech zohledňuje počet aktivních internetových uživatelů v určitém státu a intenzitu pirátství je zpráva Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO) z prosince 2021.²⁹ Ta sleduje, jaký je vývoj porušování autorských práv online ve státech Evropské unie v letech 2017 až 2020.³⁰ Dle této zprávy má Německo hned po Polsku druhý nejnižší počet přístupů, který byl zaznamenán na pirátských webech ze všech států EU.³¹ Česká republika je naopak nad průměrem této hodnoty. Graf, který rozděluje internetové pirátství na konkrétní typy jako jsou stahování, torrentové stahování,

²⁶ „Nutzer und das Urheberrecht“, Bundeszentrale für politische Bildung, naposledy upraveno 16. července 2013, <https://www.bpb.de/themen/digitalisierung/urheberrecht/188829/nutzer-und-das-urheberrecht/> (staženo 17. března 2023).

²⁷ Damjan Jugovic Spajic, „Piracy is back: Piracy statistics for 2023“, DataProt, naposledy upraveno 6. března 2023, <https://dataprot.net/statistics/piracy-statistics/> (staženo 15. března 2023).

²⁸ Spajic, „Piracy is back: Piracy statistics for 2023“, <https://dataprot.net/statistics/piracy-statistics/>.

²⁹ Francisco García – Valero, Michal Kazimierczak, Carolina Arias Burgos a Nathan Wajsman, „Online Copyright Infringement in the European Union – Music, Films and Tv (2017-2020), Trends and Drivers“, EUIPO, naposledy upraveno prosinec 2021, <https://rb.gy/07sc8> (naposledy staženo 18. března 2023), 30.

³⁰ García – Valero, Kazimierczak, Burgos a Wajsman, „Online Copyright Infringement in the European“, <https://rb.gy/07sc8> (naposledy staženo 18. března 2023), 1.

³¹ Ibid., 39.

streaming nebo ripper streaming, je Česká republika společně s Maďarskem na prvních dvou příčkách v oblasti k filmového pirátství.³²

Žádná ze statistik ve zprávě od EUIPO se nevěnuje pouze ilegálnímu stahování, které se týká veškerého obsahu a nejenom filmů nebo hudby. V hodně statistikách se mluví obecně o internetovém pirátství, které se dá dále dělit. Z tohoto důvodu nejsou tyto statistiky nejpřesnějším ukazatelem ohledně mnou probírané tematiky, ale bohatě postačí k tomu, aby jimi bylo dokázáno, že ilegální stahování z internetu, které je součástí internetového pirátství je téma aktuální a mnou vybrané státy se s ním potýkají.

a) Přístup České republiky

Výše bylo popsáno, že v České republice se jako ilegální jednání klasifikuje, pokud si člověk stáhne film z internetu, který poté shlédne například se skupinou přátel na horách. Toto nedovolené jednání není v České republice nijak postihováno a řešeno.³³ Za nelegální je dále považováno, pokud si bez zakoupení licence uživatel internetu stáhne jakýkoliv počítačový program. Tento typ protiprávních jednání není důsledně potírán, pokud není provozován ve velkém počtu. Tento jev není mezi běžnými uživateli tak častý, protože zde existuje vysoká šance, že si uživatel spolu se stažením programu do počítače stáhne i vir nebo malware.³⁴ Typ ilegálního stahování, který je nejčastěji státními orgány postihován je tzv. torrentové stahování.

Torrentové stahování je druh stahování, při kterém uživatel stahuje soubor, a zároveň s ním nahrává jiný.³⁵ Tím se dopouští i šíření díla, které je bez souhlasu autora protiprávní. V těchto případech jsou postihováni v České republice i jednotliví uživatelé. Záleží, v jaké míře se tohoto typu stahování dopustí. Pokud se škoda způsobená jejich jednáním vyšplhá do řádu statisíců korun českých, tak jim hrozí i trestní stíhání.³⁶ V médiích jsou k dohledání případy, kdy byly uloženy i tresty. Vedle trestního řízení mají autoři právo

³² García – Valero, Kazimierczak, Burgos a Wajzman, „Online Copyright Infringement in the European, <https://rb.gy/07sc8> (naposledy staženo 18. března 2023), 47.

³³ Lucie Kavanová, „Počítačový pirát už si trest odpracoval. Kající video viděl milion lidí“, *Respekt*, 7. prosince 2015, <https://www.respekt.cz/spolecnost/pocitacovy-pirat-uz-si-trest-odpracoval-kajicne-video-videl-milion-lidi> (staženo 16. března 2023).

³⁴ David Slouka, „Právo a pořádek, zločin a trest: Stahování z internetu trestné nebývá, ale sdílení ano“, *inSmart.cz*, naposledy upraveno 28. února 2019, <https://insmart.cz/stahovani-filmu-a-hudby-trestne-nebyva-sdileni-ano/> (staženo 12. března 2023).

³⁵ Alena Andruško, *Internet, informační společnost a autorské právo* (Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016), 171-172.

³⁶ Václav Krieger, „Pirátství se nevyplácí“, *Policie České republiky – KŘP Ústeckého kraje*, naposledy upraveno 24. května 2022, <https://www.policie.cz/clanek/piratstvi-se-nevyplaci.aspx> (staženo 16. března 2023).

žádat náhradu škody v rámci civilního soudnictví. V této oblasti se velmi často uplatňuje domluva a částky, které mají být jako náhrada škody placeny, jsou mnohonásobně nižší než skutečně způsobená škoda.

Společnosti zastupující autory se také uchylují k opatřením, kdy rušitelům jejich práv nabídnou dohodu, která spočívá v šíření osvěty v podobě různých protipirátských spotů.³⁷ Občanskoprávní spory proti koncovým uživatelům se vedou pouze v návaznosti na trestní řízení. Naopak jsou celkem časté civilní soudní spory, které jsou vedeny společnostmi, které chrání autorská práva, proti webovým úložištím, které umožňují nahrání a stahování ilegálně nahraného obsahu. Jejich průběh budu popisovat v kapitole, kde se budu věnovat analýze z právního hlediska konkrétně z pohledu rozhodovací praxe soudů.

b) Přístup Spolkové republiky Německo

Ve Spolkové republice Německo je situace odlišnější. Jsou tam postihováni i koncoví uživatelé za menší prohřešky, a to díky spolupráci telekomunikačních společností s advokátními kancelářemi. V praxi jejich postihování vypadá následovně. Pokud uživatel nelegálně stáhne obsah z internetu, tak mu může přijít dopis s výzvou (tzv. *Abmahnung*) od advokátní kanceláře, kde se uvádí, že se dotýčný svým jednáním dopustil zásahu do něčích autorských práv a je vyzván k zaplacení náhrady škody a podepsání dokumentu, ve kterém se zavazuje, že se podobného jednání do budoucna zdrží pod hrozbou vyšší pokuty (tzv. *Unterlassungserklärung*).³⁸ S obdržením této výzvy se často nesou i další náklady, které tvoří odměnu advokátní kanceláře, která dopis s výzvou odeslala stejně jako náklady na právní pomoc postihnutého, která je velmi doporučována.³⁹

Advokátní kanceláře najdou jednotlivé rušitele autorských práv pomocí IP adresy routeru, z kterého k zásahu – nelegálnímu stáhnutí došlo. Mají na to specializované programy, které jim IP adresu sdělí. K získání konkrétních údajů o uživateli je třeba kontaktovat poskytovatele připojení, kteří na základě pokynu ze státního zastupitelství advokátním kancelářím osobní údaje uživatele poskytnou.⁴⁰ Jelikož se advokátní kanceláře domáhají

³⁷ Kavanová, „Počítačový pirát už si trest odpracoval. Kající video viděl milion lidí“.

³⁸ „Illegal downloads in Germany“, European Consumer Centre Germany, naposledy upraveno 24. června 2020, <https://www.evz.de/en/shopping-internet/illegal-downloads-in-germany.html> (staženo 17. března 2023).

³⁹ Katharina Looks, „Urheberrecht im Internet: Was Familien wissen müssen“, scoyo.de, naposledy upraveno 3. června 2021, <https://www.scoyo.de/magazin/kinder-und-medien/urheberrecht-im-internet/> (staženo 17. března 2023).

⁴⁰ David Janssen, „Abmahnung bei illegalen Downloads? So ist die Rechtslage?“, vpnoverview.com, naposledy upraveno 11. června 2020, <https://vpnoverview.com/de/privatsphaere/herunterladen/abmahnung->

náhrady škody po vlastníciích Wi-Fi routerů, kteří nemusí být vždy nutně těmi, kdo se ilegálního stáhnutí dopustili, vystává zde problém, kdo nese odpovědnost. Tomuto bodu se budu věnovat v kapitole analýza z právního hlediska.

V SRN jsou stejně jako v České republice vedena trestní řízení proti nejzávažnějším zásahům do autorských práv. K tomuto způsobu postihování rušitelů autorských práv se nebudu blíže vyjadřovat, protože v něm nenalezneme tolik rozdílu mezi SRN a ČR. Stěžejní rozdíl mezi těmito státy vidím ve způsobu uplatňování nároků občanskoprávním způsobem. Skutečnost, že po člověku může být v Německu požadována částka ve výši klidně 1000 eur za jedno ilegální stáhnutí filmu nebo písničky, je v kontextu České republiky nepředstavitelná.⁴¹ Ve Spolkové republice Německo je také mnohem širší pojetí toho, co vše vlastně ilegálním stáhnutím je. Níže se budu snažit určit příčiny těchto rozdílů. Je zřejmé, že z velké části může tyto rozdíly působit právní úprava, která není identická. Dále se budu snažit určit i širší příčiny, které se mohly do aktuální právní úpravy promítnout.

2. Společné charakteristiky České republiky a Německa

Spolková republika Německo a Česká republika odlišně postihují ilegální stahování na svém území. Mým cílem je nalézt příčiny tohoto jednání s ohledem na skutečnost, že tyto dvě země spolu sdílí řadu charakteristik. Než se budu věnovat první oblasti příčin, tak chci tyto společné charakteristiky stručně představit. Česká republika a Německo jsou sousední státy. Z geografické blízkosti vychází mimo společnou hranici také prolínání dějin. Tyto vlivy lze pozorovat již od začátku středověku a vzniku českých zemí za současné existence Svaté říše římské. Jisté zintenzivnění česko-německých vztahů můžeme pozorovat v 19. století během národovtorného procesu ve střední Evropě, kdy se Češi a Němci dostávají do opozice.⁴²

Vyvrcholení „česko-německých dějin“ můžeme sledovat v první polovině 20. století. Vznik Československé republiky, jejíž nejpočetnější národnostní menšinou byla menšina německá (33 %), roznítil konflikty, jejichž následky se posléze řešily i za existence České republiky.⁴³ Společné dřívější soužití vedlo k přebírání různých slov a jazykových obrátů

illegalen-downloads-rechtslage/ (staženo 17. března 2023).

⁴¹ „Illegal downloads in Germany“, <https://www.evz.de/en/shopping-internet/illegal-downloads-in-germany.html>.

⁴² Jan Křen, *Dvě století střední Evropy* (Praha: Argo, 2005), 109.

⁴³ Zdeněk Kárník, *České země v éře první republiky (1918-1938)* (Praha: Nakladatelství Libri, 2003), 88.

z jednoho jazyka do druhého. Němci od Čechů pochytili slovo bič, zatímco Češi přejali například slovní výraz „být v obraze“ a mnohé jiné.⁴⁴ Česká republika a SRN si jsou mimo přebrané jazykové prvky také obecně kulturně blízké. Obě dvě země jsou postaveny na křesťanské tradici, která formovala jejich vývoj po staletí.⁴⁵ To znamená, že se v těchto státech jsou respektovány velmi podobné hodnoty, které plynou z křesťanství.

Mezi společné charakteristiky, které tyto státy nabyly relativně nedávno, spadá členství v Evropské unii. Aby se nějaký stát mohl stát členem Evropské Unie, tak musí splnit tzv. Kodaňská kritéria, jejichž součástí je například existence fungující tržní ekonomiky.⁴⁶ Zároveň musí také přijatý stát přistoupit k základním Smlouvám EU, které zakotvují hodnoty jako respekt k lidské důstojnosti, svobodě, nediskriminaci a další.⁴⁷ Respektování těchto hodnot je také předpokladem pro vstup do unie. Členstvím v EU na obě země také dopadá aplikace evropského práva. Mnou porovnávané země respektují lidská práva, demokratické hodnoty a zásady právního státu, což plyne i z Česko-německé deklarace, kterou mezi sebou uzavřely v roce 1997.⁴⁸

3. Příčiny odlišného přístupu

3.1 Historická rovina

I přes řadu společných rysů je postoj k ilegálnímu stahování v Německu a České republice odlišný. Mnou porovnávané státy mají provázanou minulost, ale od druhé poloviny 20.století mají odlišnou historickou zkušenost. Jako první popíšu českou zkušenost a zmíním, jaké důsledky z ní mohou plynout pro přístup k mnou popisovanému fenoménu. To samé potom vyličím na případu Spolkové republiky Německo.

a) Česká republika

Po druhé světové válce se Československo jako zbytek Evropy zotavovalo a snažilo se politicky stabilizovat. Návrat exilových politiků z Ruska v kombinaci s předválečnými zkušenostmi československých obyvatel a ujednáními v Postupimské dohodě vedl

⁴⁴ Jan Doubrava, „Německá slova v češtině a česká slova v němčině“, ČTedu, březen 2012, <https://edu.ceskatelevize.cz/video/3099-nemecka-slova-v-cestine-a-ceska-slova-v-nemcine>, 2:44-4:00 (staženo 17. března 2023).

⁴⁵ Udo di Fabio, *Kultura svobody* (Mnichov: C.H.Beck, 2009), 226.

⁴⁶ Filip Křepelka a kol., „Unie a její základní rysy“, in *Právo evropské unie* (Praha: Leges, 2021), 121.

⁴⁷ Tc Hartley, *The Foundation of European Union Law* (New York: Oxford University Press, 2010), 92.

⁴⁸ „Česko-německá deklarace o vzájemných vztazích a jejich budoucím rozvoji“, Velvyslanectví České republiky v Berlíně, [mzv.cz](https://www.mzv.cz/berlin/cz/vzajemne_vztahy/cesko_nemecka_deklarace_o_vzajemnych.html), naposledy upraveno 28. ledna 2022, https://www.mzv.cz/berlin/cz/vzajemne_vztahy/cesko_nemecka_deklarace_o_vzajemnych.html (staženo 17. března 2023).

k upevňování sovětského vlivu na československém území. Ten spočíval například v nátlaku na Československo, aby odmítlo Marshallův plán.⁴⁹ V únoru 1948 došlo k politickému převratu, kdy se komunistická strana stala jedinou vládnoucí stranou v republice.⁵⁰ Tímto převratem se Československo zařadilo mezi státy spadající do východní sféry vlivu. Od únorového převratu do sametové revoluce hovoříme na území Československa o době nesvobody, pro kterou byla typická diktatura jedné politické strany, centrálně plánované hospodářství a nedodržování vlády práva a lidských práv.

Autorská práva jsou součástí práv duševního vlastnictví. Již z označení právo duševního vlastnictví je patrné, že socialistické Československo tato práva chránila dle socialistického pojetí vlastnictví. Z tehdejší dikce zákona lze vyčíst, že zájmy autorů jsou v určitých mezích chráněny. Nechybí v něm ovšem zmínka o tom, že se podporuje tvorba nových děl, která slouží k budování socialistické společnosti.⁵¹ S ohledem na tehdejší řád se dá dovodit, že chráněna byla pouze ideologicky korektní díla. Díla protirežimní se nejen nechránila, ale také zakazovala. Znak neexistence soukromého vlastnictví je pro socialismus příznačný stejně jako idea kolektivismu, která byla v tehdejší společnosti silně propagována.⁵²

Kvůli nefunkčnímu hospodářství byli lidé nuceni si nedostatkové zboží obstarávat jinými způsoby.⁵³ Proto začali pašovat zboží z ciziny, a to ne pouze základní suroviny, ale také předměty, které podléhaly autorskému právu.⁵⁴ Například se jednalo o gramofonové desky nebo kazety. V 60. letech se do Československa dostaly LP desky s písněmi kapely Beatles a bylo by bláhové si myslet, že byly mezi lidmi šířeny legálně s autorskou licencí.⁵⁵ Podobně na tom byly také písně přezpívávané českými umělci. Mimo dovoz zboží ze zahraničí se lidé uchylovali i k drobným krádežím od podniků (státu) například z nedostatku materiálu pro stavby svých chat.⁵⁶ Tato zmíněná jednání byla společensky

⁴⁹Václav Pavlíček a kol., „Obnova parlamentarismu v poválečném období“, in *Ústavní právo a státověda, II. díl. Ústavní právo České republiky* (Praha: Leges, 2020), 212.

⁵⁰Pavlíček, „Obnova parlamentarismu v poválečném období“, 216.

⁵¹Petra Skřejpková a kol., „Stručné dějiny autorského práva a práv souvisejících v českých zemích a ve světě“, in *Autorské právo* (Praha: Leges, 2019), 28–29.

⁵²Martin Franc, „Životní styl a každodennost v Československu v padesátých a šedesátých letech 20. století“, in *Každodenní život v Československu 1945/48-1989*, ed. Jaroslav Pažout (Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2015), 20.

⁵³Jan Rychlík, „Každodennost v Československu v období tzv. normalizace“, in *Každodenní život v Československu 1945/48-1989*, ed. Jaroslav Pažout (Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2015), 38.

⁵⁴Rychlík, „Každodennost v Československu v období tzv. normalizace, 44-45.

⁵⁵Franc, „Životní styl a každodennost v Československu v padesátých a šedesátých letech 20. století, 28.

⁵⁶Petra Schindler-Wisten, *O chalupách lidech České chalupářství v období tzv. normalizace a transformace* (Praha: Karolinum, 2017), 165.

akceptována a také i ospravedlnitelná vzhledem k době, v které se děla.

K rozvoji ignorování autorského práva v tehdejší společnosti přispěla také nesvoboda projevu, myšlení a zákaz volného šíření informací. Společnost se rozhodla tato omezení obcházet pomocí tzv. samizdatu. Samizdat byl způsob, kterým se šířila zakázaná domácí literatura, literatura českých autorů v exilu nebo zde zakázané zahraniční publikace.⁵⁷ Pro mnohé české autory se stal samizdat jedinou možností tvůrčí seberealizace.⁵⁸ Díky samizdatu mohla dále pokračovat česká kultura.⁵⁹ Jelikož se jednalo o jeden z mála způsobů, jak bojovat proti nastolené cenzuře, tak se nikdo netrápil s tím, zda toto zakázané šíření probíhá v souladu s autorskými právy například zahraničních tvůrců, což je vzhledem k době a stavu společnosti pochopitelné.

b) Spolková republika Německo

V případě Německa lze sledovat odlišný vývoj. Ovšem pouze v jedné z jeho částí, a to sice ve Spolkové republice Německo vzniklé v roce 1949. Z původně sovětské okupační zóny se ve stejný rok stala Německá demokratická republika, která spadala pod vliv Sovětského svazu, a proto je její politicko-hospodářský stav v této době srovnatelný se socialistickým Československem.⁶⁰ V této pasáži proto vynechám NDR a budu se věnovat pouze popisu situace v západním Německu, která je odlišná od situace české, a proto může být považována za jednu z potencionálních příčin, které způsobují odlišnosti ve fenoménu ilegálního stahování.

Vznik Spolkové republiky Německo, často nazývanou jako západní Německo datujeme od 23. května 1949, kdy byla zveřejněna její Ústava (*das Grundgesetz*).⁶¹ SRN vznikla z tzv. Trizonie, což bylo spojení americké, britské a francouzské okupační zóny.⁶² Jelikož země, které toto území okupovaly, se svými kroky intenzivně snažily o prosazení demokratického zřízení v souladu s programem demokratizace poražené Říše, tak se nově ustanovená republika touto cestou vydala. Spolková republika se stala státem, který respektoval lidská práva, demokratické zřízení a vládu práva. Co nebylo vždy jasné, byla cesta, kterou se

⁵⁷ Jan Křen, *Dvě století střední Evropy* (Praha: Argo, 2005), 905.

⁵⁸ *Ibid.*, 906.

⁵⁹ *Ibid.*, 906.

⁶⁰ Helmut Müller a kol., *Dějiny Německa* (Jihlava: Nakladatelství lidové noviny, 2004), 338.

⁶¹ Wolfgang Benz, „Die Bundesrepublik Deutschland tritt in die Geschichte ein“, Bundeszentrale für politische Bildung, bpb.de, naposledy upraveno 1. září 2008, <https://www.bpb.de/themen/nachkriegszeit/grundgesetz-und-parlamentarischer-rat/39033/die-bundesrepublik-deutschland-tritt-in-die-geschichte-ein/> (staženo 18. března 2023).

⁶² Müller, *Dějiny Německa*, 330.

vydá její hospodářství. Bylo zvažováno také socialistické pojetí hospodářství, nakonec zvítězil kapitalismus reprezentovaný sociálně tržním hospodářstvím.⁶³

Pro mé téma relevantní skutečností je také to, že nynější Spolková republika Německo má vlastní zkušenost s tím, když někdo zneužije jejího práva duševního vlastnictví. Během prvních měsíců po konci druhé světové války v Evropě panoval na území poraženého Německa chaos. Vítězné mocnosti toto území okupovaly. Při této příležitosti byla odcizena (hlavně americkými okupanty) většina německých dokumentů, na kterých byly sepsány německé patenty na vynálezy a jiné technologické postupy fabrik.⁶⁴ V Německu bývá tato „krádež“ nazývána „*die Kriegsbeute*“.⁶⁵ Samotná SRN ví, jaké to je, když se bez jejího souhlasu šíří nápady, s kterými přišli její občané. Patenty stejně jako autorské právo spadají pod práva duševního vlastnictví, která jsou Spolkovou republikou Německo zodpovědně chráněna již od počátků její existence. To se dá odvodit třeba ze slov Ludwiga Erharda, který pronesl, že hospodářská obnova Německa nebude úspěšná bez rozvoje účinné ochrany práv duševního vlastnictví.⁶⁶

c) Shrnutí

Spolková republika Německo se v následujících poválečných letech demokraticky rozvíjela. Během její existence čelila několika krizím a objevily se v ní i různé skandály. Žádná z těchto událostí ale nevedla k tomu, aby se Spolková republika Německo vzdala svého demokratického zřízení, chránící lidské svobody a práva. Proto můžeme o Německu mluvit jako o zemi, která má více než 70 let dlouhou tradici demokracie a tržního hospodářství, což je v kontextu práv duševního vlastnictví zásadní charakteristikou. Česká republika má naopak zkušenost s demokratickým zřízením ani ne polovinu času SRN v novodobé historii, což je jeden z hlavních rozdílů, které zapříčiňují dnešní odlišný přístup k ilegálnímu stahování.

3.2 Hospodářská rovina

Odlišná historická zkušenost je příčina, ze které pramení další roviny, které budou níže

⁶³ Müller, *Dějiny Německa*, 331.

⁶⁴ „Die grösste Kriegsbeute Deutschlands Patente“, *Spiegel.de*, 5. června 1951, <https://www.spiegel.de/politik/die-groesste-kriegsbeute-deutschlands-patente-a-479a3b9f-0002-0001-0000-000029194050> (staženo 17. března 2023).

⁶⁵ „Die grösste Kriegsbeute Deutschlands Patente“.

⁶⁶ „Von der Stunde Null zu neuen Patentämtern in Ost und West: die Jahre 1941 bis 1950, das DPMA, [dpma.de](https://www.dpma.de/dpma/wir_ueber_uns/geschichte/140jahrepatentamtindeutschland/nachderstundenull1941-1950/index.html), naposledy upraveno 2. února 2023, https://www.dpma.de/dpma/wir_ueber_uns/geschichte/140jahrepatentamtindeutschland/nachderstundenull1941-1950/index.html (staženo 18. března 2023).

popisovány. Přítomnost socialismu v Československu zapříčinila neexistenci fungujícího tržního hospodářství, což je další zásadní rozdíl mezi Německem a Českou republikou. Tím, že máme odlišnou historickou zkušenost, tak je v Česku jiný společenský vývoj a společenská poptávka. To nyní vidíme na přístupu k ilegálnímu stahování. Skutečnost, že odlišná historická zkušenost a z toho plynoucí následky jsou jedním z hlavních důvodů pro rozdílný přístup k tématu ochrany autorského práva na internetu, tvrdí také ředitel a majitel společnosti Bontonfilm a.s. Martin Palán.⁶⁷ Bontonfilm a.s. je filmové studio, které filmy uvádí, propaguje a produkuje.⁶⁸ V této kapitole bude diskutována hospodářská rovina a příčiny z ní vycházející.

a) Česká republika

Do roku 1989 bylo Československo socialistickou republikou se systémem centrálně plánovaného hospodářství, které se neřídilo základními principy trhu. Po sametové revoluci začaly zvolna přicházet první změny. Na začátku roku 1990 přijala vláda prohlášení s ekonomickou strategií, jejímž záměrem bylo připravit přechod Československa k tržní ekonomice.⁶⁹ Na jaře téhož roku se Federální shromáždění usneslo na několika zákonech, pomocí nichž měly být naplňovány cíle nové hospodářské politiky.⁷⁰ Tyto zákony zakotvovaly opatření, která vedla k liberalizaci cen, privatizaci, změně bankovního systému atd.⁷¹

Dá se proto říci, že vedle svobody projevu chyběla v socialistickém Československu také svoboda ekonomická. Ta se projevuje zejména v existenci tržního hospodářství nebo v míře otevřené ekonomiky (mezinárodní směna).⁷² Ekonomie je věda, která sleduje volbu lidí ohledně možností využití vzácných nebo omezených zdrojů.⁷³ Pokud je ekonomická svoboda omezená, je omezené také lidské rozhodování. V procesu rozhodování si lidé vybírají mezi určitými možnostmi. Tento proces usměrňuje jejich svědomí. Svědomí je při rozhodování konfrontováno s mravními normami, které si jedinec osvojuje v raném věku

⁶⁷ Martin Palán (ředitel společnosti Bontonfilm a.s.), v osobním rozhovoru s autorkou, 23. února 2023 (nepublikované interview).

⁶⁸ „O společnosti“, BONTONFILM, bontonfilm.cz, <https://www.bontonfilm.cz/o-spolecnosti> (staženo 19. března 2023).

⁶⁹ Václav Pavlíček a kol., „Ústavní poměry Československa po listopadu 1989“, in *Ústavní právo a státověda, II. díl. Ústavní právo České republiky* (Praha: Leges, 2020), 295.

⁷⁰ Pavlíček, „Ústavní poměry Československa po listopadu 1989“, 297.

⁷¹ Ibid., 297.

⁷² Pavel Seknička a kol, *Úvod do hospodářské etiky* (Praha: ASPI Publishing, 2001), 19.

⁷³ Paul A. Samuelson a William D. Nordhaus, *Ekonomie* (Praha: Nakladatelství Svoboda, 1991), 4.

v rodině.⁷⁴ V době, kdy bylo běžné pořekadlo „kdo neokrádá stát, okrádá rodinu“ je zřejmé, že způsob rozhodování byl specifický a odlišný od států, které do fungování trhů zasahovaly omezeně.

Občané Československa v době socialismu neměli možnost poznat skutečnost, že ekonomická svoboda znamená hospodářský růst, který umožňuje vyšší blahobyt i jednotlivci např. v podobě vyšších příjmů.⁷⁵ Jejich rozhodování v nově vzniklém ekonomickém systému bylo proto podmíněno zkušeností z doby před revolucí. Jak dodává Martin Palán: „V době komunismu u nás bylo šíření z důvodu nedostatku zboží a peněz běžné. Lidé měli pocit, naprosto oprávněný, že tímto šířením zprostředkovávali určitou informaci dál, a že konají dobro. Ale toto platilo v době, kdy tady nefungoval svobodný trh. V době, kdy přišla demokracie, tržní hospodářství a zmizela bariéra cenzury a ekonomické nesvobody, tak lidé v šíření pokračovali, protože to byl způsob chování, který byl dříve běžný...“⁷⁶ Omezené možnosti rozhodování, v kombinaci z této nemožnosti vyvinuvší se praxi, vedly k nastavení jiných hranic toho, co je vlastně morálně akceptovatelné, a co nikoliv v tržní ekonomice nově vzniknuvšího státu.

b) Spolková republika Německo

Občané Spolkové republiky Německo žijí v ekonomické svobodě více jak půl století. Díky směnnému prostředí trhu a dalším zavedeným institucím měli tito lidé šanci rozhodovat o svých jednáních, která byla činěna racionálně a eticky.⁷⁷ Vzájemnost svobody a morálky lze dovést na příkladu jednání jednotlivce následovně. Jedinec si zpravidla uvědomí, že při překračování určitých morálních hranic mu může hrozit nesvoboda, a proto se nad svým jednáním několikrát zamyslí a zjistí, že není v jeho zájmu jednat proti morálce.⁷⁸ Udo di Fabio tvrdí, že: „Svoboda se rozvíjí v logice systému jednání, v jádru směřují k nějaké vazbě a převzetí zodpovědnosti.“⁷⁹ Díky demokratickému zřízení a tržní svobodě měli Němci příležitost rozhodování trénovat, a proto se jejich trh formoval do podoby, která bere práva duševního vlastnictví za jeho součást.

Jelikož jsou práva duševního vlastnictví vnímána jako součást trhu, jsou zde i tendence se

⁷⁴ Seknička, *Úvod do hospodářské etiky*, 20.

⁷⁵ *Ibid.*, 19-20.

⁷⁶ Martin Palán (ředitel společnosti Bontonfilm a.s.), v osobním rozhovoru s autorkou, 23. února 2023 (nepublikované interview).

⁷⁷ Udo di Fabio, *Kultura svobody* (Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009), 126.

⁷⁸ di Fabio, *Kultura svobody*, 106.

⁷⁹ *Ibid.*, 126.

ohledně této problematiky rozhodovat výše uvedeným způsobem, tj. v souladu s morálkou. Mimoto panuje v SRN větší respekt k soukromému majetku, což je také dáno historickou kontinuitou vývoje jednotlivých trhů.⁸⁰ Postoj k soukromému vlastnictví formovalo i to, jak odlišně k němu přistupovaly dvě velké totalitní ideologie, které zde zkoumané státy ve 20. století ovládly. Cílem ideologie fašismu nebylo tento typ vlastnictví zlikvidovat, jako tomu bylo například u komunismu. Akceptace a respekt k trhům opírajících se o soukromé vlastnictví je ovšem také jedním z předpokladů fungování novodobé společnosti a základních práv.⁸¹

V rámci teorie různých sektorů hospodářství lze produkci statků, které spadají do kategorie duševního vlastnictví, zařadit na pomezí terciéru a kvartéru. Psaní knih, produkce filmů, výzkum v laboratořích nebo psaní odborných publikací rozhodně nepatří do primárního nebo sekundárního sektoru hospodářství. Aby vzniklo dílo chráněné autorským zákonem, tak v určitých případech nejsou teoreticky potřeba tak vysoké výrobní náklady.⁸² Dle Martina Palána jsou například náklady na psaní knihy relativně nízké, pokud ale někdo autorovo dílo ukradne, tak ho připraví o možnost zisku kapitálu, a tím pádem poškodí i stát, protože z této činnosti nepřispěje do hospodářství státu.⁸³ Německo si je této skutečnosti vědomé, a proto chrání autorská práva již od počátku své existence.

d) Shrnutí

Délka trvání tržního hospodářství v Německu mu umožňuje, aby těžilo z produkce statků spojených s právem duševního vlastnictví, protože si uvědomilo, jakou hodnotu tím společnost jako celek získá, a proto tato práva chrání. Tento přístup se aplikuje také na autorská práva, která jsou součástí práv duševního vlastnictví, z čehož plyne i způsob, jakým se vypořádávají s nelegálním stahováním. Česká republika je relativně mladý právní stát, který se ve svých začátcích zaměřil na řešení existencionálních otázek jako je zdravotnictví, sociální systém nebo základní úroveň hospodářství, zatímco práva duševního vlastnictví jsou, jak je nazval Martin Palán, sofistikovanou úrovní hospodářství, ke které se musí státy propracovat, což nějakou dobu trvá.⁸⁴

⁸⁰ Martin Palán (ředitel společnosti Bontonfilm a.s.), v osobním rozhovoru s autorkou 23. února 2023 (nepublikované interview).

⁸¹ di Fabio, *Kultura svobody*, 166.

⁸² Martin Palán (ředitel společnosti Bontonfilm a.s.), v osobním rozhovoru s autorkou, 23. února 2023 (nepublikované interview).

⁸³ Ibid.

⁸⁴ Ibid.

Dle průzkumu Evropské unie uvádějí uživatelé jako jeden z důvodů, proč stahují obsah ilegálně z internetu, subjektivně vnímaný nedostatek legálních alternativ.⁸⁵ Tato data pochází z roku 2015. Od té doby se nabídka služeb, která umožňuje sledovat filmy, poslouchat písně a nakupovat e-knihy bez zásahu do autorských práv rapidně, a to nejen v České republice rozšířila.⁸⁶ Pokud se zaměříme na audiovizuální oblast, tak i přes růst nabídky legálních služeb najdeme v České republice k lednu 2021 pouhých 9 % aktivních předplatitelů.⁸⁷ Zatímco v Německu se toto číslo blíží k 50 %.⁸⁸ Takto nízká hodnota v České republice může souviset s faktem, že až v posledních letech se začaly na mezinárodních streamovacích platformách objevovat české titulky a dabingy.

Rozmach ryze českých společností, které právě v oblasti filmu nabízejí legální obsah, můžeme sledovat až v posledních dvou letech. Tento trend je veden platformami, které patří komerčním televizním stanicím jako je například služba Voyo od televize Nova.⁸⁹ Nedávno byla ale také spuštěna platforma České kino, jejímž jedním z důvodů vzniku byla snaha, aby zde nedocházelo k nezákonnému šíření a následnému stahování českých filmů z internetu.⁹⁰

Může se proto zdát, že český uživatel se mohl k ilegálnímu stahování uchýlovat, protože zde legální alternativy nebyly dostatečné. Martin Palán tvrdí, že omezenější nabídka legálních zdrojů souvisí s tím, že zde vzkvétala šedá ekonomika z důvodu nedostatečného zakročení státu, a proto potencionální legální služby nemohly nabídnout dostatečný obsah, jelikož byl rozkradený, a tím pádem nemohly být legální společnosti konkurenceschopné nelegálnímu trhu.⁹¹

Za dobu vnímaného i reálného nedostatku legálních zdrojů se spotřebitelské chování

⁸⁵ Andruško, *Internet, informační společnost a autorské právo*, 85.

⁸⁶ „European VOD revenues increased 30-fold over the last ten years“, European Audiovisual Observatory, obs.coe.int, naposledy upraveno 9. února 2023, https://www.obs.coe.int/en/web/observatoire/home/-/asset_publisher/9iKCxBYgiO6S/content/european-vod-revenues-increased-30-fold-over-the-last-ten-years (staženo 15. dubna 2023).

⁸⁷ Karolína Vodičková, „Televize a streamovací platformy v Česku: původní tvorba pro online a „Czechflix“, European Journalism Observatory, cz.ejo-online.eu, naposledy upraveno 27. prosince 2021, <https://cz.ejo-online.eu/6880/ekonomika-medii/televize-a-streamovaci-platformy-v-cesku> (staženo 16. dubna 2023).

⁸⁸ Christian Grece, „Trends in the VOD market in EU28“, European Audiovisual Observatory, naposledy upraveno leden 2021, <https://rm.coe.int/trends-in-the-vod-market-in-eu28-final-version/1680a1511a> (staženo 16. dubna 2023).

⁸⁹ Vodičková, „Televize a streamovací platformy v Česku: původní tvorba pro online a „Czechflix“, <https://cz.ejo-online.eu/6880/ekonomika-medii/televize-a-streamovaci-platformy-v-cesku>.

⁹⁰ Michal Mančář, „Všechny české filmy, pohádky i dokumenty na jedné streamovací službě. Startuje České kino“, *Czechcrunch*, 5. prosince 2022, <https://cc.cz/vsechny-ceske-filmy-pohadky-i-dokumenty-na-jedne-streamovaci-sluzbe-startuje-ceske-kino/> (staženo 14. dubna 2023).

⁹¹ Martin Palán (ředitel společnosti Bontonfilm a.s.), v osobním rozhovoru s autorkou, 23. února 2023 (nepublikované interview).

formovalo určitým způsobem. Tomáš Karger píše: „... *neoficiální distribuční kanály vykazují nižší transakční náklady, jsou schopny naplnit očekávání spotřebitelů a stávají se tak přirozenou součástí jejich spotřebních vzorců.*“⁹² Čeští uživatelé si při konzumaci online obsahu navykli na komfort, který poskytovaly nelegální alternativy. Stahování nelegálního obsahu bývá zpravidla zadarmo, a proto není vyžadována žádná registrace uživatele nebo provedení platby. U licencovaných služeb poskytujících obsah legálně poté spotřebitel očekává stejně příznivé prostředí, což může být někdy problematické vzhledem k tomu, že je nutná platba, která aby byla bezpečná, tak musí být různě verifikována, stránka přeměrovaná a celý proces je tedy náročnější.⁹³

I přes dnešní nabídku legálních alternativ se stále najdou konzumenti, jejichž potřeby nedokáže trh nasytit. Poptávají obsah, který je velmi specifický. Může jít například o české filmy ze 60. a 70. let, které jsou často dostupné online jen protiprávně. I když je nutné konstatovat, že mnoho filmů z této doby nabízí nyní služby Voyo nebo Prima Plus, které je mají zapůjčené od České televize.⁹⁴ V poslední řadě je obsah, který je legálně dostupný pouze na území některého zahraničního státu, a proto ho uživatelé získávají ilegálně. Tato cesta je totiž často snazší než si zařídit VPN.⁹⁵ Tento postup opět potvrzuje, že spotřebitelé mají tendenci se přiklonit k jednodušší variantě.

3.3 Společenská rovina

Tato rovina také pramení z odlišné historické zkušenosti, protože na základě událostí z minulosti probíhal ve zkoumaných státech odlišný společenský vývoj. Ten vyústil v to, že současná česká a německá společnost nahlíží na určité problematiky odlišně, protože jejich pohled je ovlivněn právě mimo jiné také tím, co si daná společnost prožila. V této kapitole vymezím odlišnosti ve vnímání problematiky ilegálního stahování v současné společnosti České republiky a Německa. Také zmíním další menší příčiny, které mohou přispívat k odlišnému přístupu těchto zemí. Mezi tyto další příčiny řadím informovanost nebo vzdělanost společnosti o této problematice a její postoj k fungování kolektivních organizací spravující autorská práva.

⁹² Tomáš Karger, „Internetové pirátství: struktura pozic v ČR“, *Mediální studia*, č.1 (leden 2016): 9, <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=583703> (staženo 23. května 2023).

⁹³ Karger, „Internetové pirátství: struktura pozic v ČR“, 8, <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=583703>.

⁹⁴ „Nejlepší české filmy let 1951-1960“, Kinobox.cz, https://www.kinobox.cz/zebricky/nejlepsi/filmy/1951-1960/jen_ceske (staženo 25. května 2023).

⁹⁵ VPN= virtuální privátní síť

a) Česká republika

Názor české společnosti na otázku ilegálního stahování je roztržštěný. Lze se setkat s názory, které takové jednání považují za morálně nepřijatelné. Dle výzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění se k tomuto tvrzení řadí pouze třetina obyvatel.⁹⁶ Další skoro dvě třetiny respondentů vnímají nelegální stahování filmů a hudby jako morálně akceptovatelné. Zbýlých deset procent zaškrtno, že neví. Z toho plyne, že mnoho Čechů nemá problém s okrádáním, které spočívá v neoprávněném užívání výsledků tvůrčí duševní činnosti nebo toho, kdo do této činnosti investoval peníze jako například distributoři či producenti.⁹⁷ Bez ohledu na to, zda Češi toto chování vnímají jako nemorální či nikoliv, tak dle výzkumu Trendy Česka 2016, který vznikl ve spolupráci České televize a společnosti TNS Aisa, skoro 40 procent sleduje filmy doma přes internet nebo skrz on-line stahování.⁹⁸ Toto číslo zjistil výzkum v roce 2016. Dnes může být tato hodnota klidně dvojnásobná. Jaký podíl lidí, kteří tento způsob sledování filmů vybrali, je stahují nebo sledují nelegálně uvedeno není. Je ale jisté, že v roce 2012 byla vyčíslená škoda, která tímto způsobem vzniká na milióny korun českých, a dá se proto tvrdit, že se nejedná o výjimečné případy.⁹⁹

Akceptace ilegálního stahování českou společností, která jde v ruku v ruce s tím, že mnoho občanů takové jednání samo provozuje, souvisí s tím, že jsou v naší společnosti lidé, kteří nevědí, že se něčeho nelegálního dopouštějí. V otázkách Václava Moravce v roce 2016 uvedla ředitelka státního fondu kinematografie Helena Bezděk Fraňková, že když se baví s matkami malých dětí, tak ony nevědí, že se něčeho protiprávního dopouštějí, když své děti zabaví videem, které jako první našly na internetu, a které je zpravidla ilegálně

⁹⁶ Milan Tuček, „Jaké chování je pro nás morálně přijatelné? -březen 2015“, Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, 3. dubna 2015, https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a1884/f9/ov150403.pdf (staženo 14. dubna 2023).

⁹⁷ ČTK, „Průzkum: Žít z dávek je pro Čechy horší než krádež či zabití“, *Aktuálně.cz*, naposledy upraveno 3. dubna 2015, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/pruzkum-zit-z-davek-je-pro-cechy-horsi-nez-kradez-ci-zabiti/r~29b394a6da3111e488b0002590604f2e/> (staženo 15. dubna 2023).

⁹⁸ „Otázky Václava Moravce 2.část“ režie Martin Straka a Václav Moravec (TV seriál, ČT24, 2016), <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1126672097-otazky-vaclava-moravce/216411030510703/>, 25:36-26:28 (staženo 20. dubna 2023).

⁹⁹ Právo, jp, „Nelegální stahování filmů z internetu je pro mladé Čechy sportem“, *Novinky.cz*, 1. července 2012, <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-nelegalni-stahovani-filmu-z-internetu-je-pro-mlade-cechy-sportem-159295> (staženo 17. dubna 2023).

dostupné.¹⁰⁰ Z tohoto důvodu vidí jako jednu z možných strategií, jak proti tomuto fenoménu bojovat právě vzděláváním a informování společnosti v této oblasti, které by mělo být podpořeno změnou legislativy.¹⁰¹ K podvědomí obyvatel, že se chovají v souladu se zákonem může přispívat i matení ze strany některých úložišť, která nabízejí rychlejší stažení za peníze, které může v uživateli vyvolat pocit, že touto částkou přispívá i autorům díla.

Nyní stále více lidí ví, že jejich chování není v pořádku. Je v něm ale pokračováno z různých důvodů. U teenagerů a dětí může být důvodem inspirace v rodinném prostředí v souběhu s tím, že ve školním prostředí není toto téma probíráno, tudíž není možnost, jak zažité normy konfrontovat. V rámcových vzdělávacích programech pro základní školy je sice zakotvena informatika, kde se probírá i bezpečnost a chování na internetu, tento fenomén ale zmiňován není.¹⁰² V osnovách pro středoškolské vzdělání na gymnáziích najdeme řádek, který hovoří o informační etice. V něm jsou zmiňována právě i autorská práva, je ale otázka, kolik je tomuto jednomu řádku v porovnání s dalšími oblastmi věnováno prostoru.¹⁰³ I přesto, že najdeme programy jako například Street Law, které zvyšuje povědomí o právní gramotnosti a má i hodiny, které se věnují autorskému právu na internetu.¹⁰⁴ Tak této problematice není ve školách věnováno tolik prostoru, z čehož může pramenit nevzdělanost české společnosti v této oblasti.

Neinformovanost české společnosti může pocházet z nevole se o tomto nepopulárním tématu zmiňovat ve veřejném prostoru. Jak říká Martin Palán, tak nikdo neposlouchá rád, že krade, což je ale jednání, kterého se dopouští, pokud si stáhne film nebo knihu z internetu a nezaplatí za ni.¹⁰⁵ Debaty na toto téma v médiích proto nejsou tak rozšířené. Ani neprobíhají žádné masové kampaně, které by proti ilegálnímu stahování šířily osvětu. Není ale pravda, že by se v Česku vůbec nikdo tomuto tématu nevěnoval. Společnost CZ.NIC ve svém pořadu, který měl za cíl seznamovat obyvatele s používáním a chováním

¹⁰⁰ „Otázky Václava Moravce 2.část“, 28:30–29:48.

¹⁰¹ Ibid.

¹⁰² „RVP ZV 2021 s vyznačenými změnami (PDF)“, edu.cz, naposledy upraveno leden 2021, <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcove-vzdelavaci-program-pro-zakladni-vzdelavani-rvp-zv/> (staženo 18. května 2023), 40.

¹⁰³ „RVP G*-Rámcový vzdělávací program pro gymnázia“, edu.cz, naposledy upraveno září 2021, <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcove-vzdelavaci-programy-pro-gymnazia-rvp-g/> (staženo 18. května 2023), 64.

¹⁰⁴ Sýkora, „Autorské právo – co smím a nesmím na internetu?“, <http://streetlaw.livepreview.cz/autorske-pravo-co-smim-a-co-nesmim-na-internetu.html>.

¹⁰⁵ Martin Palán (ředitel společnosti Bontonfilm a.s.), v osobním rozhovoru s autorkou, 23. února 2023 (nepublikované interview).

na internetu, věnoval dvě epizody (ze 110) autorskému právu na internetu.¹⁰⁶ Tyto epizody byly natočeny v letech 2012 až 2013 a vysílány na České televizi. V roce 2018 byl také spuštěn projekt Nadace O2, který se jmenuje O2 chytrá škola. V rámci tohoto projektu vznikla kapitola týkající se nelegálního stahování z internetu.¹⁰⁷

Žádný z výše uvedených projektů, které o ilegálním stahování informují, se při vyhledávání na internetu v souvislosti s tímto tématem neobjevil mezi prvními stránkami. Jako první relevantní výsledek, který informoval o problematice ilegálního stahování, se ukázala webová stránka České protipirátské unie. Tato organizace vznikla za účelem ochrany autorských práv a potírání pirátství.¹⁰⁸ Je také autorem kampaně *Filmy nejsou zadarmo*, která běžela v České republice před více než deseti lety.¹⁰⁹ Tato kampaň je i přes existenci webových stránek, které na ní odkazují, neaktuální, což se dá vyvodit z dat posledních přidávaných článků nebo samotného vzhledu stránek. I při zobrazení stránek České pirátské unie může mít návštěvník pochybnosti, zda jsou aktuální vzhledem k jejich vizuální stránce. Zdá se také velice nepravděpodobné, že by na nich někdo v dnešní době cokoliv hledal a studoval o nelegálním stahování.

Zůstává proto otázkou, jaký je jejich dosah. Ředitel Bontonfilmu a.s. Palán se o nedostatečné informovanosti české společnosti v této oblasti zmiňuje jako o zdánlivé.¹¹⁰ Lidé vědí, že je tu jsou nějaká autorská práva, která brání samovolnému šíření výsledku duševní činnosti autora, ale tuto skutečnost si neuvědomí, dokud jim na dveře nezaklepe policie.¹¹¹ Z tohoto důvodu se dá hovořit o pouze zdánlivé neinformovanosti, protože podvědomě lidé tuší, že jejich jednání není v pořádku, ale nepřiznají si to, dokud po nich není vymáhána náhrada za způsobenou škodu či jim nehrozí trestní postih.

b) Spolková republika Německo

Německá společnost se k nelegálnímu stahování staví odlišně. Ve výzkumu *Bundesverband Musikindustrie* z roku 2012 uvedla více než polovina respondentů, že lidé,

¹⁰⁶ „Jak na internet-autorská práva na internetu“, cz.nic, <https://www.jaknainternet.cz/page/1771/autorsky-zakon-na-internetu/> (staženo 12.května 2023), srovnej „Jak na internet-autorské právo“, cz.nic, <https://www.jaknainternet.cz/page/1191/autorska-prava/> (staženo 13. května 2023).

¹⁰⁷ Tereza Kabešová, „Kupovat filmy na internetu je fěr“, Modrý blog O2.cz, naposledy upraveno 28. června 2021, <https://blog.o2.cz/2021/06/28/kupovat-internetu-filmy-fer/> (staženo 11. dubna 2023).

¹⁰⁸ „Kdo jsme a čím se zabýváme“, Česká protipirátská unie, https://www.cpufilm.cz/kdo_jsme.html (staženo 12. dubna 2023).

¹⁰⁹ „Úvodem“, [filmnejsouzadarmo.cz](https://www.filmnejsouzadarmo.cz), <https://www.filmnejsouzadarmo.cz/cs/> (staženo 12. dubna 2023).

¹¹⁰ Martin Palán (ředitel společnosti Bontonfilm a.s.), v osobním rozhovoru s autorkou, 23. února 2023 (nepublikované interview).

¹¹¹ Martin Palán, (nepublikované interview).

kteří si stahují obsah z internetu nelegálně by měli být pokutováni.¹¹² Z toho můžeme vyvodit, že Němci mají k ilegálnímu stahování mnohem odměřenější přístup. Ve studii s názvem Občané EU a duševní vlastnictví: vnímání, povědomí a chování, která byla v roce 2020 zpracována na zakázku EUIPO¹¹³ společností Deloitte můžeme sledovat, že Němci sdílejí odlišná přesvědčení v kontextu práv duševního vlastnictví než Češi. Pouhá pětina německých respondentů si myslí, že je akceptovatelné získávat obsah z internetu nelegálně, pokud není dostupná žádná jiná legální alternativa.¹¹⁴ Oproti tomu v České republice toto chování považuje za tolerovatelné třetina respondentů.¹¹⁵

Více než 80 % procent dotázaných z Německa nevnímá jako v pořádku situaci, kdy někdo získává obsah z internetu protiprávně, i když je to pouze pro jeho vlastní potřebu.¹¹⁶ Dle studie se stejnými parametry pouze pocházející z roku 2017, která se podrobněji věnuje jednotlivým členským státům, je více než čtyři pětiny Němců ztotožněno s tvrzením, že upřednostní legální variantu, když je dostupná.¹¹⁷ Pro porovnání v České republice s tímto tvrzením souhlasilo zhruba o jednu pětinu lidí méně.¹¹⁸ I přes tyto postoje Němců k ilegálnímu stahování se nedá říci, že by se tohoto jednání zdržovali. Podle výsledku průzkumu v listopadu roku 2020 se 7 % respondentů přiznalo k tomu, že si za posledních 12 měsíců něco ilegálně stáhli.¹¹⁹ Tuto hodnotu je důležité vnímat s odstupem, protože ne každý mohl v dotazníku své chování přiznat a může být proto ve skutečnosti vyšší, zároveň je také zajímavé, že tato hodnota není nejnižší v rámci Evropské unie.

Pokud si do německého Google vyhledávače zadáme frázi ilegální stahování (*illegal(es) Herunterladen/Downloading*), tak nám Google nabídne hodně článků, které se tomuto tématu věnují. Tyto články se dají rozdělit do několika skupin dle převažujícího obsahu.

¹¹² Music Business Worldwide, „75 % of Germans support fines for pirate sites“, Music Business Worldwide.com, naposledy upraveno 22. srpna 2012, <https://www.musicbusinessworldwide.com/75-of-germans-support-fines-for-pirate-sites/> (staženo 20. dubna 2023).

¹¹³ EUIPO = European Union Intellectual Office

¹¹⁴ „European Citizens and Intellectual Property: perception, awareness, and behaviour – 2020, European Union Intellectual Property Office, naposledy upraveno listopad 2020, <https://bit.ly/3Xvsww0> (staženo 20. dubna 2023), 39.

¹¹⁵ „European Citizens and Intellectual Property: perception, awareness, and behaviour – 2020, <https://bit.ly/3Xvsww0>, 39.

¹¹⁶ Ibid., 39.

¹¹⁷ „European citizens and intellectual property: perception, awareness, and behaviour“, European Union Intellectual Property Office, naposledy upraveno březen 2017, <https://tinyurl.com/2p8n9kt5> (staženo 20. dubna 2023), 134.

¹¹⁸ „European citizens and intellectual property: perception, awareness, and behaviour“, <https://tinyurl.com/2p8n9kt5>, 114-117.

¹¹⁹ „European Citizens and Intellectual Property: perception, awareness, and behaviour – 2020, <https://bit.ly/3Xvsww0>, 41.

mnoho článků je informativních a vysvětluje, co vše už je protiprávní, a jaké postihy hrozí. Články tohoto typu jsou publikovány jednak na stránkách, které jsou spravovány státními institucemi jako například ministerstvem spravedlnosti.¹²⁰ O této záležitosti také ale píší nestátní weby zaměřující se na technologie nebo autorské právo.¹²¹ V neposlední řadě mohou uživatelé internetu zjistit, co je a není nelegální v oblasti stahování na internetu na stránkách, které se zabývají ochranou spotřebitele a kvalitou zboží. V jejich člancích je často zmiňováno, jak se mají lidé bránit, pokud již obdrželi tzv. *Abmahnung*.¹²² Internetových článků, které píší o tom, co dělat v případě zaslání dopisu s výzvou, je nespočet a dají se proto zařadit do samostatné skupiny článků, které se zabývají specifickou částí této problematiky.

Poslední kategorií jsou články, které na problém ilegálního stahování upozorňují skrze konkrétní případ jedince, který byl za svoje jednání potrestán. V této kategorii nalezneme i články seriózních německých médií jako je DW.com, Süddeutsche Zeitung nebo die Welt.de.¹²³ Jelikož se německé autorské právo aplikuje na každého, kdo pobývá na německém území, tak můžeme najít i články, které jsou v angličtině a seznamují s touto problematikou i cizince.¹²⁴ Byly to právě i případy přistěhovalců z uprchlické vlny v roce 2015, na jejichž příkladě byla prezentována přísná německá úprava stahování z internetu.¹²⁵

Na německém Googlu najdeme desítky až stovky článků z různých médií, které o fenoménu ilegálního stahování v německém prostředí píší, a to z pohledu různých dílčích oblastí, které se tohoto fenoménu dotýkají. Existuje také řada diskuzních fór, kde je tento

¹²⁰ „#echtesorgen: Illegale Downloads“, Recht Relaxed.de, https://www.recht-relaxed.de/WebS/RechtRelaxed/DE/HandyShopping/IllegaleDownloads/illegaleDownloads_node.html (staženo 24. dubna 2023).

¹²¹ Lisa-MarieKarzick, „Wenn aus kostenlos dein Bankrott wird: Illegale Downloads sind teuer“, inside digital.de, naposledy upraveno 19. května 2023, <https://www.inside-digital.de/ratgeber/wenn-aus-kostenlos-dein-bankrott-wird-illegale-downloads-sind-teuer> (staženo 28. dubna 2023), srovnej „Hat das Urheberrecht auch im Internet Bestand“, Urheberrecht.de, naposledy upraveno 20. dubna 2023, <https://www.urheberrecht.de/internet/> (staženo 28. dubna 2023).

¹²² „Wann Downloads illegal sind“, Stiftung Warentest, test.de, naposledy upraveno 10. května 2022, <https://www.test.de/Filesharing-5878408-0/#question-18> (staženo 25. května 2023).

¹²³ Vera Kern, „Vorsicht vor illegalen Downloads“, *Deutsche Welle*, 15. března 2016, <https://www.dw.com/de/vorsicht-vor-illegalen-downloads/a-19117822> (staženo 25. května 2023), srovnej Stephan Handel, „5000 Euro für eine Hollywood-Komödie am Rechner“, *Süddeutsche Zeitung*, 24. srpna 2020, <https://www.sueddeutsche.de/muenchen/muenchen-prozess-illegale-downloads-schadenersatz-1.5007569> (staženo 25. května 2023).

¹²⁴ Nicolas, „What is illegal to download in Germany“, TheExpatriest.com, naposledy upraveno 17. května 2023, <https://russianvagabond.com/what-is-illegal-to-download-in-germany/> (staženo 25. května 2023).

¹²⁵ Holger Bleich, „Unwissenheit schützt nicht“, HeiseMagazine.de, naposledy upraveno červen 2016, <https://www.heise.de/select/ct/2016/6/1458283165465041> (staženo 25. května 2023).

fenomén probírán. Z toho plyne, že informovanost a dostupnost informací o této problematice je více než dostatečná. Lidé, kteří se dopouštějí protiprávního jednání v podobě nelegálního stahování, vědí až na výjimky, kterými mohou být přistěhovalci do země, čeho se dopouští. Druhou stranou mince je, že mezi tímto velkým množstvím zdrojů najdeme i takové, které uživatelům radí, jak se lze vyhnout postihu a dopouštět se protiprávního jednání i v takto přísně nastaveném režimu.¹²⁶

Vzdělanost německé společnosti ohledně ilegálního stahování by měla být také relativně vysoká. Tato skutečnost se dá dovodit z toho, jaký apel je kladen na rodiče, aby se svými dětmi o tomto fenoménu mluvili. Najdeme speciální weby, které míří na rodiče a radí jim, co lze a nelze na internetu dělat, a jak to sdělit potomkům.¹²⁷ I judikatura Nejvyššího spolkového soudu motivuje rodiče, aby s dětmi o tomto tématu mluvili. Pokud rodiče své děti důsledně poučí a vysvětlí jim, jaké právně relevantní důsledky mohou z jejich protiprávního jednání plynout, tak poté neodpovídají za případný postih, když jejich nezletilé dítě něco nelegálně stáhne.¹²⁸ Toto poučení je ale nutné v případě řízení prokázat. V zájmu rodičů je také, aby se jejich děti tohoto jednání nedopouštěly, protože fakt, že jsou v době jejich protiprávního jednání nezletilí a bezpříjmoví, je ve většině případů nezbavuje odpovědnosti a povinnosti jednou splatit částku, která je po nich vymáhána.¹²⁹

Jakou roli ve vzdělávání o nelegálním stahování hrají školy, je složité určit. A to z toho důvodu, že oblast školství a vzdělávání patří z převažující části do díky jednotlivých spolkových zemí.¹³⁰ Liší se proto systém vzdělávání a osnovy jednotlivých zemí. Dá se ale tvrdit, že je tomuto tématu věnována nějaká pozornost, protože většina na internetu

¹²⁶ Nicolas Bouliane, „How to stream or torrent movies in Germany“, All About Berlin.com, naposledy upraveno 25. května 2023, <https://allaboutberlin.com/guides/pirating-streaming-movies-in-germany#can-i-watch-pornography-in-germany> (staženo 25. května 2023), srovnej David Jansen, „Abmahnung bei illegalen Downloads? So ist die Rechtslage“, vpnoverview.com, naposledy upraveno 11. června 2020, <https://vpnoverview.com/de/privatsphaere/herunterladen/abmahnung-illegalen-downloads-rechtslage/> (staženo 25. května 2023).

¹²⁷ Katharina Looks, „Urheberrecht im Internet: Was Familien wissen müssen“, scoyo.de, <https://www.scoyo.de/magazin/kinder-und-medien/urheberrecht-im-internet/> (staženo 25. května 2023).

¹²⁸ „Wenn’s passiert ist:“ in *Nicht alles was geht, ist auch erlaubt! Urheber- und Persönlichkeitsrechte im Internet*, klicksafe.de, naposledy upraveno květen 2015, 12, srovnej „Illegale Downloads im Internet: Hafteln Eltern für ihre Kinder?“, VerbraucherzentraleBerlin.de, naposledy upraveno 26. srpna 2016, <https://www.verbraucherzentrale-berlin.de/wissen/digitale-welt/apps-und-software/illegale-downloads-im-internet-hafteln-eltern-fuer-ihre-kinder-13017> (staženo 25. května 2023).

¹²⁹ Frühstückfernsehen, „Schüler Pleite wegen illegalem Download: Schützen Sie Ihre Kinder!“, YouTube, 14. června 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=D74RGjD5YF0&list=LL&index=13,2:56-3:26> (staženo 25. května 2020).

¹³⁰ „Bildung im Schulalter“, Bundesministerium für Bildung und Forschung, bmbf.de, https://www.bmbf.de/bmbf/de/bildung/bildung-im-schulalter/bildung-im-schulalter_node.html (staženo 25. května 2023).

dostupných brožur, které s fenoménem ilegálního stahování seznamují, je určena jak pro rodiče, tak učitele.¹³¹

c) Shrnutí

Z výše uvedeného je zřejmé, že německou společností téma ilegálního stahování rezonuje mnohem více než českou. Tento odlišný postoj lze sledovat jednak na výsledcích z průzkumu EUIPO z roku 2020, ale také na odpovědích českých respondentů v národních průzkumech, které se tomuto tématu věnovaly. Jelikož je v Spolkové republice Německo za ilegální stahování postihováno mnohem více lidí, tak je toto téma společnosti celkem známé, což lze vyvodit i z počtu webů, které o něm nějak informují. Zatímco v České republice jsou si lidé vědomi, že jejich jednání nemusí být po právu, ale nijak se tím nezabývají.

V této rovině chci také zmínit problematiku kolektivní správy autorských práv. V České republice je tato činnost svěřena několika organizacím, které splnily zákonné předpoklady. Nyní jich na jejím území působí šest.¹³² Největší a nejznámější je Ochranný svaz autorský, který vystupuje pod zkratkou OSA. Úkolem této a dalších organizací, které vykonávají kolektivní správu, je uplatňování a ochrana majetkových práv autorů, kteří se nechají zastoupit. Záleží ovšem na typu kolektivní správy. Český právní řád zná tři druhy – správu dobrovolnou, povinnou a rozšířenou. U posledních dvou typů není nutné, aby autor pověřil organizaci správou jeho práv. Mezi hlavní činnost správců patří vybírání poplatků od uživatelů autorských práv nositelů, které následně přerozděluje. Šest v Česku působících organizací se domluvilo, že inkasovat peníze bude pouze OSA, která vedle autorů, které zastupuje, redistribuuje peníze i dalším organizacím, kterými jsou DILIA, Intergram a další, kteří částku následně rozdělí mezi ty, s jejichž právy nakládají.¹³³

Určitá část české společnosti je k fungování OSA velmi kritická. Nejvíce nespokojenosti souvisí s výběrem poplatků od uživatelů autorských děl. Jeho výběr je spojován se slovy „výpalné“ a samotná OSA poté nazývána jako „státem posvěcená mafie“.¹³⁴ Kritika této

131 iRights.info, „Urheber und Persönlichkeitsrechte im Internet: Urheber- und Persönlichkeitsrechte im Internet: Broschüre für Jugendliche, Eltern und Pädagogen in neuer Version erhältlich“, irights.info, naposledy upraveno 17. května 2016, <https://irights.info/artikel/nicht-alles-was-geht-erlaubt-broschuere-irightsinfo-klicksafe/23533> (staženo 25. května 2023).

132 Jan Barták, „Kolektivní správa autorských práv“, in *Autorské právo a práva související* (Praha: Leges, 2019), 332-333.

133 Lukáš Baumann, „Ochranný svaz autorský: dobrý sluha, nebo zlý pán?“ (diplomová práce, Masarykova univerzita, 2018), 51.

134 Jiří Matzner, „Podnikatelé a kolektivní správa – za co se na provozovnách musí platit a komu“, *Právní*

organizace není pouze z úst pár jedinců. Jako ukazatel může svědčit například seznam mýtů, které se OSA snaží na svých stránkách vyvrátit, které společností kolují. A dále například fakt, že poplatky jí musí platit téměř každý podnikatel a pořadatel kulturních akcí, a proto tuto organizaci podstatná část obyvatel zná.¹³⁵ Negativní postoj české společnosti vůči OSA, která chrání majetková autorská práva pouze potvrzuje, že autorská práva mnoho lidí nevidí jako podstatná. Zásah do nich prostřednictvím ilegálního stahování z internetu poté nikoho netrápí nebo mohou mít lidé pocit, že když už nějakým způsobem platí poplatek svazu OSA, tak není problém si poté cokoliv stáhnout, protože svoji část už zaplatili.

V určitých ohledech je kritika OSY opodstatněná, protože jsou aspekty, které jsou v jejím fungování závažnější a mohou v lidech budit odpor vůči ní. Jak již bylo napsáno, tak největší problém lidem činí platba různých poplatků, konkrétně se jedná o licenční a náhradní odměny. Do rozpočtu OSY proudí peníze z každého prodaného nosiče, který má potenciál, aby na něm bylo reprodukováno zvukové nebo audiovizuální dílo.¹³⁶ Částka, která je odvedena OSE se odvíjí od velikosti zařízení.¹³⁷ Další negativní konotace se lidem vybaví při přerozdělování zisku. Panují pochyby o jeho transparentnosti. Ačkoliv OSA zveřejnila rozúčtovací řád, dle kterého je její zisk přerozdělován, tak není veřejně známo, kolik peněz konkrétní autor dostane.¹³⁸ Zde je ale nutno dodat, že až na tyto částky, tak OSA zveřejňuje informace o všem na jejích webových stránkách, ve výročních zprávách nebo v sazebníku, který podléhá v určitých případech schválení Ministerstvem kultury ČR. Každý rok také prochází auditem a je hlídána mezinárodními organizacemi.¹³⁹

Problematický je také institut povinné a rozšířené kolektivní správy. Kvůli jeho existenci má OSA oprávnění vybírat peníze i za autory, které nezastupuje smluvně.¹⁴⁰ Jde o taxativně vymezený výčet případů, které zahrnují například právo na vysílání děl rozhlasem nebo televizí, živé nedivadelní provozování díla nebo provoz hudebních děl ze

Prostor.cz, 4. března 2015, https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/podnikatele-a-kolektivni-sprava-za-co-se-na-provozovnach-musi-platit-a-komu?strana_do=3 (staženo 25. května 2023).

¹³⁵ „Novela autorského zákona 2021 – Mýty a fakta“, <https://www.osa.cz/novela/myty-a-fakta/> (staženo 25. května 2023).

¹³⁶ Baumann, „Ochranný svaz autorský: dobrý sluha, nebo zlý pán?“, 20.

¹³⁷ Michal Bureš, „Kam putuje 1 miliarda vybraná od OSY?“, *Finance.cz*, naposledy upraveno 24. října 2018, <https://www.finance.cz/515576-osa-poplatky/> (staženo 25. května 2023).

¹³⁸ Baumann, „Ochranný svaz autorský: dobrý sluha, nebo zlý pán?“, 15.

¹³⁹ Jaroslav Špulák, „Předseda představenstva OSA Roman Strejček: Vždycky může něco selhat“, *Novinky.cz*, 3. února 2020, <https://www.novinky.cz/clanek/kultura-predseda-predstavenstva-osa-roman-strejcek-vzdycky-muze-neco-selhat-40311869> (staženo 5. června 2023).

¹⁴⁰ Lucie Smolka, *Kolektivní správa v kontextu moderních technologií* (Praha: Leges, 2021), 51.

zvukového záznamu.¹⁴¹ Pokud chce někdo nakládat s jakýmkoliv autorským dílem způsobem, který je popsán výše, tak potřebuje licenci od OSY, za kterou se platí, bez ohledu na to zda je autor díla (nositel práva) svazem zastupován. Zde poté nastává několik problémů, kterou jsou jádrem kritiky. Autoři si mohou spravovat práva z rozšířené správy sami, ale až po jednostranném prohlášení, kterým vyloučí účinky hromadné smlouvy a sdělí, že nechtějí, aby OSA tato jejich práva spravovala. Přestože mají nárok na výplatu od OSY, tak hodně autorům se tyto peníze nedostanou, protože se o nároku nedozví.

Někteří podnikatelé se snaží vyhnout placení poplatků a pouštějí ve svých provozovnách tzv. volnou hudbu nebo hudbu streamovanou. Tímto se ale nezbavují povinnosti platit poplatky OSE, protože pouštění hudby v provozovně se kvalifikuje jako veřejná produkce, ke které by potřebovali licenci autorů volných děl nebo hudby pouštěné přes internet, a zároveň by tyto osoby musely vyjádřit nesouhlas se spravováním těchto práv kolektivním správcem.¹⁴² Díky zákonnému zmocnění je OSA v podstatě povoleným monopolem, což také nemusí působit mezi lidmi důvěru. Této skutečnosti se snaží předcházet institut nezávislého správce, který byl převzat z evropského práva.¹⁴³ V praxi ale není zatím tolik rozšířený. V neposlední řadě jsou s OSOU spojené aféry, z kterých se jeví jako vykořisťující organizace. Jako příklad lze uvést její spory s lázeňskými zařízeními kvůli platbě poplatků nebo situaci, kdy jí byla udělena pokuta za účtování nesprávných částek hoteliérům.¹⁴⁴

Kontroverze v české společnosti ohledně fungování OSY doplňuje také mýtus v ní rozšířený, že podobné organizace nemají v zahraničí obdoby.¹⁴⁵ Toto přesvědčení se ale nedá opravdu nazvat jinak než mylným. Organizace fungující jako kolektivní správce nalezneme v USA a v každém členském státě Evropské Unie.¹⁴⁶ Část zákonné úpravy kolektivní správy autorských práv je v České republice a také dalších státech EU přejatá ze směrnice EU. Již z toho se dá vyvodit, že systém v sousedním Německu bude relativně blízký českému. Nejznámějším kolektivním správcem v Německu je tzv. GEMA

¹⁴¹ Barták, „Kolektivní správa autorských práv“, 317.

¹⁴² Matzner, „Podnikatelé a kolektivní správa – za co se na provozovnách musí platit a komu“, https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/podnikatele-a-kolektivni-sprava-za-co-se-na-provozovnach-musi-platit-a-komu?strana_do=3 (staženo 25.května 2023).

¹⁴³ Smolka, *Kolektivní správa v kontextu moderních technologií*, 98.

¹⁴⁴ Špulák, „Předseda představenstva OSA Roman Strejček: Vždycky může něco selhat“, <https://www.novinky.cz/clanek/kultura-predseda-predstavenstva-osa-roman-strejcek-vzdycky-muze-neco-selhat-40311869> (staženo 5. června 2023).

¹⁴⁵ Baumann, „Ochranný svaz autorský: dobrý sluha, nebo zlý pán?“, 13.

¹⁴⁶ Ibid., 14.

(*Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte*).¹⁴⁷ Tento německý kolektivní správce je obdobně jako v České republice také častým terčem kritiky.¹⁴⁸ V některých ohledech je ale jeho fungování lepší, než v České republice.

Největší nevoli mezi obyvateli Německa vyvolávala tzv. *GEMA-Vermutung*. V doslovném překladu se jedná o domněnku, která v případech jako je veřejné vystoupení (například koncerty nebo festivaly) a veřejné zprostředkování hudby v rádiích nebo televizním vysíláním, počítá s tím, že GEMA zastupuje práva autorů, jejichž díla jsou tímto způsobem používána.¹⁴⁹ Zda je tento autor členem GEMA nehraje roli, proto se tato domněnka dá přirovnat k českému institutu rozšířené správy. Vyvrátit tuto domněnku může ten, kdo má povinnost poplatků GEMA zaplatit, když detailně prokáže, že na jeho akci byla hrána výlučně díla autorů, které GEMA nezastupuje.¹⁵⁰ Na rozdíl o rozšířené správy byla tato domněnka dovozena judikaturou a až poté zakotvena v zákoně.¹⁵¹ Nevole německé společnosti se dá demonstrovat na počtu podpisů, které byly na petici, která žádala zrušení této domněnky v roce 2012.¹⁵² Jednalo se o desetitisíce, každopádně petice nebyla úspěšná.¹⁵³ Jsou i články, které kritizují GEMA za to, že vybírala poplatky za akce, kde byla hrána pouze díla pod licenci CC.¹⁵⁴

Vedle kritiky GEMA je také důležité zmínit, že mezi její činnosti nespadá pouze výběr poplatků. GEMA se zasazuje i o rozvoj kultury a kreativity v zemi prostřednictvím finanční podpory. Zákonem jí je přikázáno, že svým členům poskytuje pomoc v tíživých

¹⁴⁷ „Verwertungsgesellschaft: Entgelt für die Zweitverwertung“, Urheberrecht.de, naposledy upraveno 25. dubna 2023, <https://www.urheberrecht.de/verwertungsgesellschaft/> (staženo 5. června 2023).

¹⁴⁸ Baumann, „Ochranný svaz autorský: dobrý sluha, nebo zlý pán?“, 32.

¹⁴⁹ Daniel Nagel, „Die GEMA-Vermutung: die wichtigsten Fragen und Antworten“, Backstagepro.de, naposledy upraveno 20. srpna 2019, <https://www.backstagepro.de/thema/die-gema-vermutung-die-wichtigsten-fragen-und-antworten-2019-08-20-c8fpFrY6F3> (staženo 5. června 2023).

¹⁵⁰ Nagel, „Die GEMA-Vermutung: die wichtigsten Fragen und Antworten“, <https://www.backstagepro.de/thema/die-gema-vermutung-die-wichtigsten-fragen-und-antworten-2019-08-20-c8fpFrY6F3>.

¹⁵¹ Daniel Nagel, „Wie funktioniert die GEMA? Lohnt sich eine Mitgliedschaft für Musikschaaffende?“, Backstagepro.de, naposledy upraveno 8. července 2022, <https://www.backstagepro.de/thema/wie-funktioniert-die-gema-lohnt-sich-eine-mitgliedschaft-fuer-musikschaaffende-2022-07-08-FMtfJY2ZPM> (staženo 5. června 2023).

¹⁵² Kai Biermann, „Muss die Gema-Vermutung wirklich weg?“, *Zeit*, 18. října 2012, https://www.zeit.de/digital/internet/2012-10/gema-vermutung-petition?utm_referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F (staženo 5. června 2023).

¹⁵³ „Regierung will an der Gema-Vermutung festhalten“, Petitionen, Bundestag.de, naposledy upraveno 5. listopadu 2012, https://www.bundestag.de/webarchiv/textarchiv/2012/41249281_kw45_pa_petitionen-209818 (staženo 5. června 2023).

¹⁵⁴ „Die GEMA-Vermutung“, InternetLaw.de, naposledy upraveno 8. listopadu 2011, <http://www.internet-law.de/2011/11/die-gema-vermutung.html> (staženo 5. června 2023).

finančních situací, zejména těm mladým, nebo důchodové zajištění.¹⁵⁵ Obzvláště během pandemie koronaviru byla sociální pomoc GEMY členům zásadní.¹⁵⁶ V Německu je také logičtější způsob výpočtu poplatků, která musí kolektivnímu správci platit provozovny. Ve výpočtu je zohledněna velikost provozovatele a jeho návštěvnost, což v České republice není.¹⁵⁷ O rozvoj kultury a kreativity by se měla zasazovat i OSA, protože to stanoví směrnice o kolektivní správě. V této oblasti se jí dá ale pouze připočíst udělování výročních cen OSA.¹⁵⁸

Nespokojenost převážně českých podnikatelů, pořadatelů a autorů s organizací OSA může být v některých ohledech oprávněná. Problém ale nespočívá v samotné organizaci OSA, která pouze naplno využívá právní úpravy, která jí její chování umožňuje. Proto aby došlo ve fungování OSY k změně, je třeba změny legislativy. Novela autorské zákona, která nabyla účinnosti v lednu letošního roku, měla určité aspekty, hlavně ve vybírání poplatků v provozovnách změnit. Zdá se ale, že v praxi v žádné zásadní změně nedošlo.¹⁵⁹ V Německu je fungování velmi podobné a část obyvatel s ním také není spokojena. Z tohoto důvodu se existence a fungování kolektivních správců nedá považovat za zásadní příčinu, proč se liší přístup České republiky a Německa v oblasti ilegálního stahování.

3.4 Politická rovina

Česká republika i Německo jsou nyní státy s demokratickým zřízením, které je primárně založeno na tzv. zastupitelské demokracii. To znamená, že lid státní moc vykonává prostřednictvím svých zástupců, které si volí.¹⁶⁰ V České republice dominuje ve volbách do dolní komory jejího zákonodárského orgánu poměrný volební systém. Mezi přednosti tohoto typu systému patří, že reflektuje co nejpřesněji politická přesvědčení společnosti a dává prostor menšině, aby se více prosadila.¹⁶¹ V Německu najdeme u voleb do Bundestagu volební systém smíšený. Tento systém zahrnuje jak prvky poměrného tak

¹⁵⁵ Smolka, *Kolektivní správa v kontextu moderních technologií*, 24-25.

¹⁵⁶ Nagel, „Wie funktioniert die GEMA? Lohnt sich eine Mitgliedschaft für Musikschafter?“, <https://www.backstagepro.de/thema/wie-funktioniert-die-gema-lohnt-sich-eine-mitgliedschaft-fuer-musikschafter-2022-07-08-FMtfJY2ZPM>.

¹⁵⁷ Matzner, „Podnikatelé a kolektivní správa – za co se na provozovnách musí platit a komu“, https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/podnikatele-a-kolektivni-sprava-za-co-se-na-provozovnach-musi-platit-a-komu?strana_do=3 (staženo 25.května 2023).

¹⁵⁸ Smolka, *Kolektivní správa v kontextu moderních technologií*, 26-27.

¹⁵⁹ Magdalena Maňáková, „Obchody se poplatku pro OSA za puštění rádio nezbavily, varuje právník“, *Seznam Zprávy*, 13. května 2023, <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-finance-obchody-se-poplatku-pro-osa-za-pustene-radio-nezbavily-varuje-pravnik-230666> (staženo 5. června 2023).

¹⁶⁰ Jan Wintr, *Principy českého ústavního práva*, (Plzeň: Aleš Čeněk, 2020), 40.

¹⁶¹ *Ibid.*, 46.

většinového volebního systému.¹⁶² Profesor Vít Hloušek, vedoucího Mezinárodního politologického ústavu Masarykovy Univerzity, tvrdí, že v praxi je německý volební systém primárně poměrný.¹⁶³ Proto i v případě Německa lze tvrdit, že obsazení Bundestagu odráží politické názory společnosti.

Po vymezení faktického fungování jednotlivých státních zřízení s důrazem na to, že jsou to právě občané, kteří určují obsazení zákonodárského orgánu, který poté vyslovuje důvěru vládě, chci demonstrovat, jakou politickou reprezentaci si mnou porovnávané státy vybraly a popsát, co to znamená pro fenomén ilegálního stahování z internetu. Výše bylo řečeno, jak velký vliv má volební systém dané země na složení zákonodárského sboru, z čehož vyplývá, že tato rovina je velmi ovlivněna společností a jejími názory. Jsou to občané, kteří určují, jakým směrem se bude země ubírat.

a) Česká republika

Česká pirátská strana vznikla v roce 2009 v reakci na vlnu zakládání pirátských stran v Evropě, jejichž impulzem byla kauza ohledně úložiště The Pirate Bay. V prvních letech svého působení nezaznamenala strana žádný velký úspěch. Ten na celostátní úrovni přišel až v roce 2017, kdy se konaly volby do Poslanecké sněmovny a strana Pirátů se umístila na třetí příčce v počtu získaných mandátů.¹⁶⁴ Do roku 2017 byla strana aktivní na místní a krajské úrovni. Za zmínku stojí, že v roce 2010 získala strana tři mandáty v komunálních volbách, čímž se stala celosvětově nejúspěšnější v počtu volených zástupců.¹⁶⁵ Po posledních volbách do dolní komory Parlamentu v roce 2021 se Piráti dostali do vlády, kde mají nyní tři posty. Tento úspěch se dostavil, i přesto že jejich volební výsledky nebyly v porovnání s minulými volbami tak vysoké, protože je díky systému preferenčních hlasů výrazně porazil jejich koaliční partner strana STAN.¹⁶⁶

Nedá se tvrdit, že mezi rostoucí popularitou České pirátské strany u voličů a počtem lidí, kteří se kloní ke svobodě internetu a neomezenému stahování a šíření děl bez zohlednění

¹⁶² „Bundestagswahl“, bmi.bund.de, <https://www.bmi.bund.de/DE/themen/verfassung/wahlrecht/bundestagswahlrecht/bundestagswahlrecht-node.html> (staženo 5. června 2023).

¹⁶³ Jan Hron, „Německo jako inspirace parlamentů v Evropě“, *iDNES.cz*, 3. února 2021, https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/evropa-volebni-systemy-francie-nemecko-rakousko-polsko.A210203_133547_zahranicni_jhr (staženo 5. června 2023).

¹⁶⁴ Veronika Langerová, „Česká pirátská strana – strany typu vícerychlostního modelu?“ (Diplomová práce: Univerzita Karlova, 2020), 51.

¹⁶⁵ *Ibid.*, 49.

¹⁶⁶ Michaela Rambousková, „Čtyři důvody, proč Piráti propadli v kroužkování“, *Seznam Zprávy*, 12. říjen 2015, <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/co-v-krouzkovani-uskodilo-piratum-177569> (staženo 5. června 2023).

autorských práv je přímá úměra. Dlouhodobý program České pirátské strany je mnohem komplexnější. Na jejich webových stránkách nalezneme, jaké změny prosazují v oblasti od daňového po sociální systém.¹⁶⁷ Nedá se říci, že strana Pirátů skrývala, jaké byly primární motivace jejího vzniku. Na stejných webových stránkách najdeme pirátské dvanáctero, které jasně demonstrovuje postoj této strany k úpravě týkající se šíření autorských děl a ochraně autorských práv.¹⁶⁸ Část myšlenek z dvanáctera strana promítla do svého volebního programu, konkrétně do oblasti svobodné kultury.

Je pravděpodobné, že úspěch ve sněmovních volbách v roce 2017 Pirátům zajistila propagace digitalizace, snížení daní, boj s korupcí nebo rozvoj vzdělanosti, než opatření v oblasti autorského práva. Ve volebním programu z roku 2017 Piráti také deklarovali, že nechtějí porušovat autorská práva, a proto se rozhodně nedá za nejvyšší prioritu této strany zařadit otázka copyrightu.¹⁶⁹ Toto téma dostalo stranu do popředí na veřejné scéně, není to ale jediný problém, kterým se zabývá. Za vzestup strana vděčí také dobré předvolební kampani z rukou Jakuba Horáka.¹⁷⁰ Dle něj z velké části úspěch zapříčinila osoba Ivana Bartoše, díky které získala strana i hlasy od starších žen.¹⁷¹ Právě pirátská image je něco, čím se Piráti od ostatních stran liší. Komentátor Martin Schmarcz v roce 2020 uvedl, že strana Pirátů dost možná naplnila svůj potenciál a noví členové, popřípadě voliči se jí budou hledat těžce, protože jsou specifictí.¹⁷²

Toto specifikum by se dalo popsat jedním slovem jako „pirátství“. Tento neurčitý pojem zahrnuje určité hodnoty, ale i způsob vystupování a prezentace, které můžeme vidět u členů Pirátské strany. Předseda Ivan Bartoš pirátské hodnoty konkretizoval takto: transparentnost, pravdomluvnost, odvaha a pracování s daty.¹⁷³ Nedá se tedy tvrdit, že každý podporovatel Pirátské strany souzní s „pirátěním“ práv duševního vlastnictví. Těsně

¹⁶⁷ „Program-Veřejné služby“, <https://www.pirati.cz/program/> (staženo 6. června 2023).

¹⁶⁸ „Program-Sdílení“, <https://www.pirati.cz/program/> (staženo 6. června 2023).

¹⁶⁹ „Program, Sněmovna 2017 – Kultura“, <https://www.pirati.cz/program/?view=snemovna-2017-7> (staženo 6. června 2023).

¹⁷⁰ Šárka Kabátová, „Nagyová byla náš největší dobrovolník v kampani, tvrdí marketingový ‚géníus‘ Pirátů“, *Lidovky.cz*, 24. říjen 2017, https://www.lidovky.cz/domov/nagyova-byl-nas-nejvetsi-dobrovolnik-v-kampani-rika-marketingovy-genius-piratu.A171023_150932_In_domov_sk (staženo 6. června 2023).

¹⁷¹ Kabátová, „Nagyová byla náš největší dobrovolník v kampani, tvrdí marketingový ‚géníus‘ Pirátů“, https://www.lidovky.cz/domov/nagyova-byl-nas-nejvetsi-dobrovolnik-v-kampani-rika-marketingovy-genius-piratu.A171023_150932_In_domov_sk (staženo 6. června 2023).

¹⁷² Jaroslav Bican, „Mohou Piráti nalákat občany do politických stran a zvednout popularitu stranic v Česku?“, *Forum24.cz*, 27. října 2023, <https://www.forum24.cz/mohou-pirati-nalakat-obcany-do-politickych-stran-a-zvednout-popularitu-stranickvi-v-cesku> (staženo 6. června 2023).

¹⁷³ Kateřina Perkerová, „Piráť Ivan Bartoš: Máme za sebou třicet let promarněných šancí“, *Deník.cz*, 9. listopad 2019, https://www.denik.cz/z_domova/ivan-bartos-rozhovor-pirati-ano-babis-volby-politika-20191108.html (staženo 5. června 2023).

před volbami v roce 2017 se Piráti vyjádřili ke svému jménu tak, že vychází z celosvětového pirátského hnutí, což jim získalo popularitu, a zároveň je z jejich názvu patrné zaměření na práci s novými technologiemi.¹⁷⁴ O bližší specifikaci hnutí a jeho původní motivaci nebyla v článku žádná zmínka.

Přítomnost Pirátské strany ve vládě nezapříčinilo, že by se snažili všemožnými prostředky dosáhnout svobody internetu a šíření autorských děl. Spíše kladou důraz na digitalizaci a další programové body, které slíbili svým voličům. Na druhou stranu byli to právě poslanci z poslaneckého klubu České pirátské strany, kteří předkládali pozměňovací návrhy k novele autorského zákona z minulého roku.¹⁷⁵ Nakonec ale hlasovali všichni pirátští poslanci pro přijetí a jejich návrhy byly prosazeny.

b) Spolková republika Německo

V Německu vznikla pirátská strana (*Piratenpartei*) již v roce 2006, a to v reakci na události ve Švédském království a po jeho vzoru. Jejím ústředním tématem byla svoboda internetu se zaměřením na reformu autorského práva v internetovém prostředí a ochrana soukromí před státním dohledem a cenzurou.¹⁷⁶ Do povědomí německé společnosti se Piratenpartei dostala v souvislosti s kampaní „*Zensursula*“, kdy strana veřejně brojila proti přijetí zákona, který blokoval přístup na webové stránky s dětskou pornografií skrze poskytovatele internetového připojení v roce 2009.¹⁷⁷ Protesty, které byly v rámci této kampaně pořádány získaly straně také řadu nových členů. První volební úspěchy na úrovni zemských sněmů se dostavily v letech 2011 a 2012.¹⁷⁸ Straně Piratenpartei se podařilo získat mandáty v zemských sněmech Berlína, Sárska, Šlesvicko – Holštýnska a Severního Porýní – Vestfálska, a to díky zisku sedmi až devíti procent hlasů.

Většího volebního úspěchu strana od té doby nedosáhla, pokud nepočítáme zisk vždy

¹⁷⁴ Mikuláš Ferjenčík, „Proč se jmenujeme Pirátská strana?“, PirátskéListy.cz, naposledy upraveno 27. září 2017, <https://www.piratskelisty.cz/clanek-1739-proc-se-jmenujeme-piratska-strana> (staženo 6. června 2023).

¹⁷⁵ „Sněmovní tisk 31, novela z. – autorský zákon – EU“, <https://www.psp.cz/sqw/text/historie.sqw?o=9&T=31> (staženo 10. června 2023).

¹⁷⁶ Deseriis, „Digital movement parties: a comparative analysis of the technopolitical cultures and the participation platforms of the Movimento 5 Stelle and the Piratenpartei“, *Information, Communication & Society* 23, č. 12 (14. ledna 2019): 1772, <https://doi.org/10.1080/1369118X.2019.1631375> (staženo 28. dubna 2023).

¹⁷⁷ Jörg Hebenstreit a Tim Niendorf, „Piratenpartei Deutschland“, Bundeszentrale für politische Bildung, naposledy upraveno 15. srpna 2022, <https://www.bpb.de/themen/parteien/parteien-in-deutschland/kleinparteien/42193/piratenpartei-deutschland/> (staženo 10. června 2023).

¹⁷⁸ Schlegel, *Quo Vadis Piratenpartei: Analyse der politischen Wettbewerbsfaktoren zur (Nicht-) Etablierung im Parteiensystem*, (Baden Baden: Nomos Verlagsgesellschaft: 2016), 39.

jednoho křesla v Evropském parlamentu ve volbách v letech 2014 a 2019.¹⁷⁹ Na spolkové úrovni se Piratenpartei nepodařilo překročit pětiprocentní hranici získaných hlasů ani jednou za její více než desetiletou dobu existence. V posledních volbách v roce 2021 do spolkového sněmu strana získala pouhých 0,4 %, což je stejný výsledek jako v těch předešlých v roce 2017.¹⁸⁰ V současné době má Piratenpartei okolo 130 mandátů v různých spolkových zemích na komunální úrovni.¹⁸¹

Německá pirátská strana nikdy nedosáhla na vládnoucí pozice na spolkové ani na zemské úrovni. Ve čtyřech zemských sněmech se dostala do opozice, kde ale zůstala vždy jen do následujících voleb. Své mandáty neobhájila. V tom se liší od české pirátské strany, která se etablovala, má určitou voličskou základnu, a i přestože jí klesl počet mandátů v dolní komoře Parlamentu, tak je ve vládě. Důvody, proč se Piratenpartei v Spolkové republice Německo neprosadila jsou různé. Nicméně žádný zdroj neuvádí jako nejdůležitější důvod neúspěchu orientaci strany na téma reformy autorského práva, ke které má v posledních letech německá společnost opačný postoj než Die Piraten. Možným vysvětlením může být, že němečtí Piráti se již neorientují pouze na toto jedno téma. Stala se z nich strana s programem ve všech oblastech.¹⁸² Nalezneme zde tedy obdobný vývoj jako u českých Pirátů, ale konečný stav je odlišný.

Za hlavní příčinu neúspěchu německé strany Pirátů jsou považovány vnitrostranické problémy. Ty se projevovaly rozličně. Ze strany die Piraten vystupovali její vůdčí osobnosti, které byli ve veřejném prostoru známé.¹⁸³ Naposledy tak učila europoslankyně Julia Reda, která při té příležitosti pronesla, že dle ní jsou die Piraten nevolitelní v evropských volbách konaných roku 2019, kvůli jejich kandidátovi, který čelil obvinění ze sexuálního zneužívání kolegyň.¹⁸⁴ Ze stejného důvodu také vystoupila. Straně se také nikdy nepodařilo si zvolit silné vedení, které by koordinovalo její činnost na zemské a

¹⁷⁹ Hebenstreit a Niendorf, „Piratenpartei Deutschland“.

¹⁸⁰ „Pressmitteilung Nr.52/21 – Bundestagswahl 2021: Endgültiges Ergebnis“, Die Bundeswahlleiterin, naposledy upraveno 15. října 2021, https://www.bundeswahlleiter.de/info/presse/mitteilungen/bundestagswahl-2021/52_21_endgueltiges-ergebnis.html (staženo 10. června 2023).

¹⁸¹ „Mandate“, wiki.piratenpartei.de, naposledy upraveno 8. června 2023, <https://wiki.piratenpartei.de/Mandate> (staženo 10. června 2023).

¹⁸² Hebenstreit a Niendorf, „Piratenpartei Deutschland“, <https://www.bpb.de/themen/parteien/parteien-in-deutschland/kleinparteien/42193/piratenpartei-deutschland/> (staženo 10. června 2023).

¹⁸³ Ibid.

¹⁸⁴ Patrick Beuth, „Warum Julia Reda die Piratenpartei verlässt“, *Spiegel.de*, 28. března 2019, <https://www.spiegel.de/netzwelt/netzpolitik/julia-reda-verlaesst-die-piratenpartei-und-empfehl-die-wahl-anderer-parteien-a-1260118.html> (staženo 10. června).

federální úrovni.¹⁸⁵ S tím souvisela neschopnost strany sehnat dostatek finančních prostředků na své aktivity.¹⁸⁶

Další důvodem neúspěchu při etablování se na německé politické scéně byl postoj členů k vládnoucím elitám a tradičním politikům, který zapříčinil, že strana nenabyla koaličního potenciálu.¹⁸⁷ I přesto že strana die Piraten rozšířila své zaměření i na témata mimo svobodu internetu a z ní plynoucí oblasti, tak se jí toto nepodařilo zprostředkovat německé společnosti.¹⁸⁸ Ve volbách v roce 2017 do spolkového sněmu proto nedokázala přesvědčit voliče o tom, že se zabývá i dalšími oblastmi. Spíše naopak její kampaň působila, jakoby byla zaměřená na jednu oblast, kterou byl skandál NSA¹⁸⁹. Za tento skandál ale neodpovídala žádná ze stran přítomných v spolkovém sněmu, a proto byl výběr tohoto tématu jako priority nešťastný.¹⁹⁰

c) Shrnutí

V České republice i Německu existují pirátské politické strany, které vznikly po vzoru švédské pirátské strany. Obě tyto dvě strany měly jako hlavní téma svobodu internetu a reformu autorského práva. V průběhu let se tyto strany přetransformovaly a snažily se uspět v politické soutěži v zemi. Česká pirátská strana byla úspěšná, německé se tolik nedařilo. Důvodem úspěchu České pirátské strany není její přístup k ilegálnímu stahování a ani podpora svobodného užívání autorských děl bez omezení. Nedá se ani tvrdit opak, tedy, že příčinou rozvinutosti a míry ilegálního stahování v Česku je přítomnost Pirátů ve vládě. Naznačuje to ale jistou toleranci české společnosti k tomuto fenoménu, což ale bylo demonstrováno v předchozí kapitole na výzkumech veřejného mínění v této oblasti.

Ve Spolkové republice Německo je míra ilegálního stahování nižší a jejich Piratenpartei nedosahuje ve volbách ani jednoho procenta. Její neúspěch se dá zčásti připisovat její silné orientaci na jedno téma, které pro Němce není tolik zásadní, a neschopnosti přesvědčit je o kvalitě svého programu v jiných oblastech. Hlavně ale pirátská strana nedokázala řešit své

¹⁸⁵ Deseriis, „Digital movement parties: a comparative analysis of the technopolitical cultures and the participation platforms of the Movimento 5 Stelle and the Piratenpartei“: 1780, <https://doi.org/10.1080/1369118X.2019.1631375> (staženo 28. dubna 2023).

¹⁸⁶ Schlegel, *Quo Vadis Piratenpartei*, 382.

¹⁸⁷ Deseriis, „Digital movement parties: a comparative analysis of the technopolitical cultures and the participation platforms of the Movimento 5 Stelle and the Piratenpartei“: 1780, <https://doi.org/10.1080/1369118X.2019.1631375> (staženo 28. dubna 2023).

¹⁸⁸ Schlegel, *Quo Vadis Piratenpartei*, 388.

¹⁸⁹ NSA = Národní bezpečnostní agentura (kontrarozvědka Spojených států amerických), „NSA“, *Aktuálně.cz*, 12. prosince 2013, <https://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/nsa/r~i:wiki:4014/> (staženo 29. června 2023).

¹⁹⁰ Schlegel, *Quo Vadis Piratenpartei*, 387.

vnitrostranické problémy. Je otázkou, zda by na spolkové úrovni prosadila své zamýšlené reformy, zdá se to ale jako velice nepravděpodobné, protože opatření v oblasti německého autorského práva vycházejí z práva evropského, kde němečtí Piráti své zástupce měli a úspěšní nebyli.

3.5 Právní rovina

V první kapitole bylo vymezeno, co platná právní úprava považuje za zákonné jednání a co už je naopak protiprávní. Nelze si nevšimnout toho, že české a německé znění zákona se v detailech liší. Ve druhé kapitole bylo stručně představeno, jakým způsobem je poté platné právo vymáháno, pokud dojde k jeho porušení. V této rovině se chci podrobněji zaměřit na platnou právní úpravu a rozebrat její problémy, které mohou umožňovat nelegální jednání. Dále rozeberu, kde spočívá největší problém při aplikaci práva na fenomén nelegálního stahování. Budu se zabývat i otázkou výkladu právní úpravy její vymahatelnosti a rozhodovací praxe soudů v této oblasti.

a) Česká republika

Dle znění současné české právní úpravy je stahování obsahu z internetu pro osobní potřebu v souladu s právem, pokud jsou dodrženy podmínky tzv. tříkrokového testu. Ten je definován v §29 odst. 1 zákona o autorském právu a znamená, že toto užití je stanoveno v zákoně, jedná se o běžné užití díla a oprávněné zájmy autora nesmí být nepřiměřeně dotčeny.¹⁹¹ Tato zákonná limitace není zdaleka jediná. Ostatně i ta vycházela z práva Evropské unie, a to sice ze směrnice č. 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti. Evropské právo má na autorské právo značný vliv. Důvodem je skutečnost, že autorské právo by se dalo z větší části zařadit pod tzv. sdílené pravomoci Unie a členských států.¹⁹² To znamená, že členský stát může v této oblasti vykonávat svou pravomoc v rozsahu, v jakém ji nevykonala Unie.¹⁹³ Nalezneme proto řadu směrnic, které se snaží autorské právo harmonizovat mezi členskými státy a také přijmout úpravu, která by odpovídala požadavkům digitální doby.

Bez ohledu na to, do které kategorie pravomocí autorské právo spadá, je Česká republika

¹⁹¹ Matěj Myška, „Limity rozmnožení pro osobní potřebu“, *Days of Law* 1 (2010): 6, http://dvp.sehnalek.cz/files/prispevky/05_obcan/Myska_Matej_%284799%29.pdf (staženo 6. června 2023).

¹⁹² Ana Ramalho, „Conceptualising the European Union’s Competence in Copyright: What can the EU do?“, *International Review of Intellectual Property and Competition Law* (únor 2014): 179, <http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs40319-014-0161-7#/page-1> (staženo 6. června 2023).

¹⁹³ Hartley, *The Foundation of European Union Law*, 117.

povinná respektovat princip aplikační přednosti pramenů práva EU. Zásada přednosti unijního práva před vnitrostátním patří mezi strukturální zásady, které upravují metody výkladu mezi právními normami.¹⁹⁴ Tyto zásady se kvalifikují jako nepsaný pramen práva Unie a jsou zpravidla formulovány Soudním dvorem EU.¹⁹⁵ Členskému státu proto vzniká povinnost vykládat své právo eurokonformně. Fenoménu ilegálního stahování se týká rozsudek vydaného SDEU¹⁹⁶, který omezuje pořizování rozmnoženin autorského díla pro osobní potřebu.

V rozsudku s názvem *ACI Adam BV* Soudní dvůr stanovil, že při pořizování rozmnoženin pro osobní potřebu, tedy i stahování obsahu z internetu záleží na tom, z jakého zdroje je tato rozmnoženina pořízena.¹⁹⁷ Pokud je pořízena z nelegálního zdroje, tak i její pořízení je protiprávní, protože díla chráněna autorským právem patří mezi práva absolutní povahy, a proto ustanovení, která je limitují musí být vykládána restriktivně.¹⁹⁸ Na základě tohoto výkladu, který razí SDEU bychom dospěli ke stejnému závěru, který je ukotven v německém autorském zákoně. Z tohoto důvodu není odlišná platná právní úprava překážkou, pokud by byla interpretována ve světle judikatury Soudního dvora. Co by se ale poté mohlo jevit jako problematické by bylo následné vymáhání, protože český právní řád nezakotvuje spolupráci telekomunikačních společností a advokátních kanceláří, a proto by postup jako v Německu nebyl možný.

Současná právní úprava v sobě odráží to, že jejím cílem nebylo nikdy postihovat koncového uživatele na rozdíl od Spolkové republiky Německo.¹⁹⁹ Z tohoto důvodu je běžné, že uživatelé si na internetu stahují takřka cokoli, a že existuje řada stránek, které toto jednání usnadňují. Většinou se jedná o tzv. filehostingové stránky (*cyberlockers*), které umožňují uživateli nahrávat na ně libovolné soubory a ostatním jejich stažení.²⁰⁰ Uživatelé, kteří na tyto stránky nahrávají soubory, tak zpravidla činí bez jakéhokoliv oprávnění autorů děl, čímž se dopouštějí neoprávněného sdílení díla a porušují autorský zákon. Stát tyto jedince postihuje pouze v případech, kdy způsobí velké škody. Civilně právní postih

¹⁹⁴ Naděžda Rozehnalová a kol., „Prameny a systém unijního práva“ in *Právo evropské unie* (Praha: Leges, 2020), 101.

¹⁹⁵ Rozehnalová, „Prameny a systém unijního práva“, 98.

¹⁹⁶ SDEU = Soudní dvůr Evropský Unie

¹⁹⁷ „Stahování z nelegálního zdroje není legální“, Muj-Pravnik.cz, <https://muj-pravnik.cz/stahovani-z-nelegalniho-zdroje-neni-legalni/> (staženo 6. června 2023).

¹⁹⁸ Eleonora Rosati, *Copyright and the Court of Justice of the European Union* (Oxford: Oxford University Press, 2019), 61-62.

¹⁹⁹ Martin Palán (ředitel společnosti Bontonfilm a.s.), v osobním rozhovoru s autorkou, 23. února 2023 (nepublikované interview).

²⁰⁰ Andruško, *Internet, informační společnost a autorské právo*, 85.

následuje také jen u nejzávažnějších případů.

Nejproblematictější v této situaci je existence zprostředkovatelů obsahu, který porušuje autorská práva (*cyberlockers*). Individuální uživatelé nahrávají obsah bez oprávnění na internet, protože v České republice najdeme mnoho stránek, které toto umožňují a stát toto jednání důsledně netrestá, i když je protiprávní. Zřejmě nejznámější službou, která toto umožňuje, je Ulož.to a dle novináře Jiřího Bigase se tato služba stala synonymem pro snadno dostupný, téměř jakýkoliv obsah. Dle něj i starší generace, ví, že taková platforma existuje a lze na ní najít nové filmy.²⁰¹ Mezi dalšími příklady lze uvést Hellspsy a Hellshare. Ty ale po letitém sporu s organizací OSA ukončily na začátku letošního roku činnost.²⁰²

Ulož.to při své fungování těží z ochrany zajištěnou tzv. *safe harbour*, který vylučuje odpovědnost provozovatelů internetového připojení za obsah, který je na jejich webu k dispozici. A to do té doby, dokud nevědí o protiprávnosti nahraného obsahu nebo jakmile se o něm dozvěděli, tak učinily kroky k jeho odstranění.²⁰³ Zároveň není po poskytovatelích požadované aktivní vyhledávání tohoto obsahu. Ochrana bezpečného přístavu je vyloučena, pokud poskytovatel podněcuje uživatele k sdílení nelegálního obsahu.²⁰⁴ O tom, zda se na poskytovatele aplikuje bezpečný přístav, je v případných sporech vždy na posouzení soudu. A jelikož česká právní úprava nedostatečně určovala, kdy se jedná o neoprávněné sdělování díla veřejnosti, tak se servery jako Ulož.to mohly v případných sporech „ukrýt“ v bezpečném v přístavu.

Novela č. 429/2022 Sb. autorského zákona z minulého roku, která transponuje evropskou směrnici, zpřísňuje podmínky pro poskytovatele online sdíleného obsahu. Budiž řečeno, že Česká republika s transpozicí směrnice otálela a hrozila jí pokuta od Evropské komise za zmeškání lhůty k transpozici.²⁰⁵ Z této skutečnosti se dá vyvodit postoj českých politiků k problematice autorských práv. Nicméně od ledna po účinnosti novely platí pro poskytovatele povinnost vynaložit maximální úsilí k získání licence ke chráněnému obsahu a po oznámení autora, že jeho dílo se neoprávněně nachází na stránkách poskytovatele,

²⁰¹ Jiří Bigas, „Rozhovor o Ulož.to s právními experty“, VORTEX, 12. května 2022, <https://www.vortex.cz/rozhovor-o-uloz-to-s-pravnimi-experty/>, 20:43-21:24 (staženo 10. června 2023).

²⁰² „Ročenka OSA 2022“, <https://bit.ly/3COaeMX>: 84 (staženo 6. června 2023).

²⁰³ Andruško, *Internet, informační společnost a autorské právo*, 117.

²⁰⁴ Bigas, „Rozhovor o Ulož.to s právními experty“, <https://www.vortex.cz/rozhovor-o-uloz-to-s-pravnimi-experty/>, 06:20-6:45 (staženo 10. června 2023).

²⁰⁵ „Copyright: Commission urges Czechia to fully transpose EU copyright rules into national law“, European Commission, naposledy upraveno 15. července 2022, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/copyright-commission-urges-czechia-fully-transpose-eu-copyright-rules-national-law> (staženo 10. června 2023).

tento obsah smazat a zajistit, aby nebyl znovu nahrán.²⁰⁶

Jak již bylo řečeno, tak eurokonformním výkladem by se dalo dospět v soudních řízení k podobným závěrům jako při aplikaci německého ustanovení zákona. České soudy ale při řešení případů porušování autorského práva na internetu rozhodují odlišně. Právníci zabývající se autorským právem vidí v rozhodovací praxi soudů zásadní problém. Oldřiška Rychtaříková, která působí jako právnička ve společnosti Bontonfilm a.s. tvrdí, že české soudy řešící tyto spory jsou personálně poddimenzované a soudci nemají dostatečné odborné znalosti v technických aspektech této problematiky.²⁰⁷ Advokát Rudolf Leška praxi českých soudů vidí podobně a dodává, že rozhodování soudců je z jisté míry také ovlivněno postojem české společnosti k nelegálnímu stahování.²⁰⁸

b) Spolková republika Německo

Právní úprava, která se dotýká nelegálního stahování v sousedním Německu již byla nastíněna. Je tam nezákonné stahovat cokoli, pokud je zřejmé, že zdroj, ze kterého obsah stahujeme, není legální. I vymahatelnost protiprávního jednání v této oblasti je na jiné úrovni, protože probíhá důkladně. V souvislosti s vymáháním zákonné úpravy je důležité rozebrat otázku odpovědnosti. Otázka odpovědnosti v případě zásahu do autorského práva přes internet je řešena přísně. Jako první je zpravidla odpovědný vlastník připojení, tj. ten, kdo má uzavřenou smlouvu s poskytovatelem internetového připojení, ze kterého k ilegálnímu stažení došlo.²⁰⁹ Jelikož ale nemusí být právě on tím, kdo se protiprávního jednání dopustí, tak se postihují také konkrétní osoby, které obsah stáhly.

Koncept, v kterém byli vlastníci připojení odpovědní pokaždé v případě, kdy z jejich sítě došlo k ilegálnímu stahování, byl překonán nedávno. Na základě judikatury Spolkového soudního dvora je dovozováno, že vlastník připojení nebude odpovědný, pokud je jeho internetové připojení zabezpečené heslem. To se považuje za dostatečnou ochranu, a tudíž i za přijetí přiměřeného opatření, aby k ilegálním stahováním nedocházelo. I když je heslo prolomeno, tak se odpovědnost vlastníka připojení nedovozuje. Ovšem v situacích, kdy není dohledán konkrétní jedinec, který obsah stáhnul, tak sice vlastník neodpovídá, ale je

²⁰⁶ Tereza Dvořáková a Tadeáš Petr, „Novela autorského zákona“, *epravo.cz*, 16. ledna 2023, <https://www.epravo.cz/top/clanky/novela-autorskeho-zakona-115802.html> (staženo 10. června 2023).

²⁰⁷ Oldřiška Rychtaříková (právnička ve společnosti Bontonfilm a.s.), v osobním rozhovoru s autorkou, 28. února 2023 (nepublikované interview).

²⁰⁸ Rudolf Leška, emailová zpráva adresována autorce, 25. února 2023.

²⁰⁹ Nicolas, „What is illegal to download in Germany“, <https://russianvagabond.com/what-is-illegal-to-download-in-germany/> (staženo 25. května 2023).

po něm vyžadována úhrada advokátních nákladů.²¹⁰

Spolkový soudní dvůr také svým rozsudkem z roku 2016 ošetřil situace, kdy vlastník připojení dobrovolně sdílel s dalším své heslo k síti a poté došlo k ilegálnímu stáhnutí. Ani v těchto případech není odpovědný, a to bez ohledu na to, zda své hosty, nájemníky nebo dospělé členy domácnosti poučil o tom, že nemají obsah z internetu nezákonně stahovat.²¹¹ A to z toho důvodu, že by nebylo společensky přiměřené a rozumné, aby byli hosté a dospělí bezdůvodně poučováni.²¹² Z výše uvedených skutečností plyne, že za protiprávní stáhnutí odpovídá ten, kdo se ho dopustil. Tito jedinci jsou dohledáváni na základě IP adres jejich zařízení a následně postihováni. Nejjednodušší je ale dohledat a doručit dopis s výzvou vlastníkovvi připojení. Ti poté musí dokázat, že se tohoto jednání nedopustili (například byli v tu dobu v zahraničí) a nejlépe označit dotyčného, který tak činil, aby nebyli odpovědní.

Za každé porušení autorského práva na internetu nelegálním stáhnutím hrozí dotyčnému doručení dopisu s výzvou (tzv. *Abmahnung*), jejíž součástí je *Unterlassungserklärung*). V českém právním řádu by se tento dokument dal přirovnat k předžalobní výzvě, kterou je sdělováno, že má být zaplácena dlužná částka, jinak bude zahájen soudní spor, jehož náklady ještě zvýší vymáhanou částku. Zasilání *Abmahnung* je v Německu běžnou praxí a využívá se téměř ke všemu. S trochou nadsázky řečeno jsou Němci schopni zaslat tento typ dopisu každému, pokud se dopustí něčeho, co odporuje předpisům. Například jejich sused zaparkoval před vjezdem do domu nebo mu byl doručen nevyžádaný reklamní email. Čech by nad těmito situacemi mávnul rukou, ale v Německu ten, koho sused nebo společnost výše popsaným jednáním „poškodili“, odešle *Abmahnung* s výzvou, aby se do budoucna zdrželi tohoto jednání.²¹³

²¹⁰ Janssen, „Abmahnung bei illegalen Downloads? So ist die Rechtslage?“, <https://vpnoverview.com/de/privatsphaere/herunterladen/abmahnung-illegalen-downloads-rechtslage/> (staženo 17. března 2023).

²¹¹ Specht-Riemenschneider, „Urheberrecht“, 94-95.

²¹² David Geßner, „BGH zu „illegalen Downloads“ (Filesharing): Anschlussinhaber haften grundsätzlich nicht für Urheberrechtsverletzungen volljähriger Gäste“, Geßner Legal.de, <https://www.rechtsanwalt-geßner-berlin.de/bgh-beschaenkt-haftung-fuer-illegale-downloads-filesharing-ein-rueckschlag-fuer-die-abmahnungsindustrie/> (staženo 10. června 2023).

²¹³ Bernhard Schmeilzl, „The German National Pastime: Filing Cease and Desist Orders“, <https://www.germancivilprocedure.com/the-german-national-pastime-filing-cease-and-desist-orders/> (staženo 10. června 2023).

c) Shrnutí

Česká a německá právní úprava nejsou shodné. I když se jedná o detaily, ve kterých se liší, tak v praxi jsou tyto detaily rozhodující. Na základě aktuální právní úpravy jsou vymáhány náhrady za případné zásahy do autorského práva, ke kterým dochází při ilegálním stahování. Tyto zásahy jsou také důvodem, proč je dané stahování nezákonné. Díky právnímu rámci, který je nastaven ve Spolkové republice Německo, je možné proti ilegální stahování bojovat. Oba státy – Česká republika i Německo jsou státy právními a demokratickými, a proto aby bylo možné po občanech vyžadovat určité chování, tak musí být zakotveno v zákoně, jaké chování již není přípustné. Český zákonodárce stanovil, že stahování pro vlastní potřebu je v souladu se zákonem, a proto by se německý model nedal aplikovat, dokud by se současné právní předpisy nezměnily.

Největším problémem České republiky není samotné stahování, nýbrž skutečnost, že zde mnoho obyvatel porušuje zákon tím, že autorská díla bez oprávnění sdílí. Ta mohou být poté stahována ostatními, což není protiprávní, ale poškozuje to zájmy autorů těchto děl. Toto sdílení je provozováno prostřednictvím různých webů, na jejichž fungování reagovala novela autorského zákona účinná od ledna roku 2023. Jejich fungování zpřísnila, a proto je brzy na to, aby bylo určeno, zda zapříčiní změnu v jejich přístupu či nikoliv.

4. Zhodnocení

V této práci jsem rozebrala desítku faktorů, které by mohly vysvětlit, proč je v České republice odlišný přístup k nelegálnímu stahování ve srovnání s Německem. Tyto potencionální příčiny jsem rozdělila do pěti rovin pro přehlednější argumentaci. Jako klíčový se může jevit rozdíl ve zněních autorského zákona, ze kterého pramení, co vše je nelegální, a poté i případný postih. I v zákonné úpravě navazující na tuto problematiku, která stanoví postup, jenž je aplikován při dopuštění se ilegálního stáhnutí, a která svěřuje pravomoc v této oblasti nestátních institucím, například telekomunikačním společnostem, je zásadní rozdíl. Aby se k ilegálnímu stahování přistupovalo v obou zemích stejně, tak by muselo dojít ke změně legislativy.

Změna legislativy je svěřena zákonodárnému sboru, který je volen občany. Jsou to proto politici zasedající v Parlamentu, kteří mají vliv na to, jakým způsobem zde bude tento fenomén regulován. Přítomnost Pirátské strany, která vznikla v souvislosti s událostmi, které se týkaly nelegálního stahování, ve vládě České republiky, proto může evokovat, že

žádná změna současné úpravy není v dohlednu. I kdyby ale Česká pirátská strana ve vládě nebyla, tak by s velkou pravděpodobností v nejbližší době ke změně legislativy nedošlo. A to z toho důvodu, že by šlo o velmi nepopulární politické rozhodnutí, které by u prosadivší strany mohlo zapříčinit pokles oblíbenosti mezi voliči.

Právě podpora voličů stojí v pozadí mnohých rozhodnutí, která politici činí. Jsou to totiž občané, kteří jejich práci hodnotí v následujících volbách, a, kteří mají mandát jim svěřit moc. Česká společnost, a tedy i voliči, přistupuje k ilegálnímu stahování odlišně než německá. Práva duševního vlastnictví nejsou v české společnosti vnímána na stejné úrovni jako například právo na vlastnictví nemovité věci. Takové vnímání pramení z vývoje, kterým si tato společnost prošla. Každopádně je její postoj zásadní, protože může mít určitý vliv na změnu legislativy nebo i rozhodování soudců v případných sporech.

Všechny výše uvedené příčiny pramení z jednoho nejzásadnějšího rozdílu, který je mezi Českou republikou a Německem. Česká republika měla do roku 1989 socialistické zřízení, na rozdíl od Německa, kde byla demokracie a tržní hospodářství. Doba nesvobody zanechala v české společnosti své stopy, a právě na oblasti duševního vlastnictví to lze demonstrovat. Čeští spotřebitelé si po revoluci navykli se přiklánět k nelegálním variantám konzumace online obsahu, protože je to pro ně výhodnější, a to bez ohledu na to, že mohou způsobovat ztráty kulturnímu průmyslu. Toto chování můžeme vnímat jako pozůstatek ze socialistické doby.

Jako klíčový důvod vidí českou historickou zkušenost i bývalý ministr kultury Daniel Herman: „*Fenomén ilegálního stahování je velký problém. Otázku autorských práv je třeba kultivovat. Lidé si zvykli, že vykrádání duševního vlastnictví jako by nic neznamenal, ale to je velký problém. Je to jeden z atavismů neblahého dědictví komunismu, kdy kolektivní neodpovědnost převládala.*“²¹⁴ Martin Palán dodává, že vedle této příčiny je dnešní míra pirátství způsobena selháním státního aparátu se současnou velkou tolerancí tohoto chování.²¹⁵

²¹⁴ „Otázky Václava Moravce 2.část“, 27:30–28:21.

²¹⁵ Martin Palán, (nepublikované interview).

Závěr

Tato práce hledala příčiny, které způsobují odlišný přístup k ilegálnímu stahování z internetu v České republice a Německu. V úvodu byl termín ilegálního stahování definován a byl vyjasněn současný přístup těchto porovnávaných zemí, na kterém byly demonstrovány odlišnosti. V další kapitole byly stručně představeny charakteristiky, které státy Česká republika a Spolková republika Německo sdílí. Protože by se dalo čekat, že kvůli těmto podobnostem nebude v přístupu k ilegálnímu stahování takový rozdíl. To ale neplatí, a proto tato práce zkoumala možné příčiny, z kterých tento rozdíl plyne.

V druhé části jsem se již zabývala jednotlivými rovinami. V rovině historické byla rozebrána rozdílná novodobá historická zkušenost, která se jeví jako hlavní příčina dnešního odlišného přístupu. Konkrétně byla zmíněna problematika cenzury, černého trhu a samizdatu, u německé části zase sociálně-tržního hospodářství a tzv. *Kriegsbeute*. Z důvodu odlišné historické zkušenosti pochází i rozdíly v hospodářské rovině. V Československu bylo centrálně plánované hospodářství, které nedávalo občanům možnost volby, a proto si osvojili jisté vzorce rozhodování. Naopak v Německu byl svobodný trh. Jako další možné příčiny v této rovině byl zmíněn nedostatek legálních alternativ a návyky českého spotřebitelského chování.

Pokračovala jsem s rovinou společenskou, kde jsem zkoumala postoje české a německé společnosti k tomuto fenoménu. Ze statistik vyplynulo, že Češi jsou k ilegálnímu stahování shovívavější, a i přesto že si nyní uvědomují, že jejich chování není v pořádku, tak ho stále tolerují. Také lze tvrdit, že německá společnost je o problematice ilegálního stahování mnohem lépe informována a její mládež o důsledcích spojených s ilegálním stahování vzdělanější. Nicméně v oblastech jako je kolektivní správa autorských práv sdílí Češi i Němci podobné názory. Smýšlení společnosti je ovlivněno její zkušeností a z té se dají vyvodit i odlišné postoje. V politické rovině jsem se snažila zjistit souvislosti mezi ilegálním stahováním a přítomností strany na politické scéně, jejímž primárním programem byla reforma v této oblasti. Došla jsem k závěru, že účast ve vládě Pirátské strany v České republice není zásadním důvodem, proč je k ilegálnímu stahování přistupováno odlišně než v Německu.

V páté a poslední rovině byla diskutována právní stránka ilegálního stahování. Česká a německá právní úprava nejsou totožné. Německá umožňuje, aby byli při ilegálním stáhnutí

postihování i jednotliví uživatelé. Český zákonodárce tento záměr nikdy neměl. Tato nedůslednost může být příčinou rozmachu ilegálního stahování v Česku, a rovněž i existence webů tuto činnost umožňující. V právní rovině bylo také vysvětleno, že změna legislativy by nebyla nutná, aby se zpřísnilo rozhodování soudů v této oblasti. Dále jsem popsala rozhodování soudů, včetně úskalí, které jsou s tím spojena. Na existenci webů umožňující sdílení obsahu bez licence, reagovala novela autorské zákona z loňského roku a zpřísnila rámec, ve kterém mohou fungovat. Čtenáři bylo také přiblíženo, jak moc je problematika autorského práva ovlivňována právem evropským. Na závěr byla v německé části zmínka o odpovědnosti za ilegální stahování a rozmachu posílání tzv. dopisů s výzvou.

Ilegální stahování je problém celosvětový, kdy se do kontrastu staví práva autorů děl a jednání uživatelů, kteří konzumují jejich obsah, jenž je dostupný na internetu. Tito uživatelé si zpravidla své jednání ospravedlňují svobodou internetového prostředí. Mnozí z nich si také nepřejí finančně přispívat distributorům a producentům nebo podporovat činnost kolektivních správcovských organizací, které jsou zlegalizovanými monopoly. Dle mého názoru by jim nevadilo podpořit samotné autory. V případě České republiky se rozvinul tento nešvar mnohem více než v Německu. Intenzita rozvoje ilegálního stahování může souviset s transformací nesvobodného režimu v demokratický s tržním hospodářstvím, během které naplno propukla digitální revoluce. Ta umožnila získávat obsah chráněný autorským právem online téměř bez omezení, protože stát s regulací v této oblasti neučinil patřičná opatření.

Navzdory rozmachu nelegálního stahování v České republice je vidět zlepšení situace oproti předcházejícím rokům a mnohem více uživatelů využívá nabídek legálních služeb. Mladší generace si uvědomují, že internetové prostředí není pouze imaginární svět, který by byl odtržený od toho reálného. A vědí, že jejich jednání v online prostoru může mít důsledky v nevirtuálním světě. Vyhledky do budoucna vypadají také příznivě díky snahám mezinárodních společenství, včetně Evropské Unie tento problém řešit a najít východisko. Zároveň se společnosti, které poskytují uživatelům obsah na internetu legálně, každým rokem zlepšují a je jen otázkou času, kdy si lidé v české společnosti uvědomí, že se jim vyplatí jak z finančního, tak časového hlediska, a i kvality staženého díla tyto služby používat.

Summary

This thesis dealt with the topic of illegal downloading and the approach of the Czech Republic and Germany to it. Germany's approach in this area and its legislation is much stricter than in the case of the Czech Republic. The thesis is divided into four main chapters. The first part presents the approach of each country to this issue. The current legal framework is described, as well as the penalties for illegal downloading. Furthermore, it is pointed out that illegal downloading is an issue that is present in both countries. The second chapter presents the common characteristics of the Czech Republic and Germany. These similarities are key to pointing out that these countries share a number of common features and yet differ in their approach to illegal downloading. The following section already discusses the different causes. I have divided these into five levels for clarity. Each level contains both a Czech and a German part and a summary. The last chapter merely assesses which cause seems to be the most important and its relation to the other causes.

The key difference and the reason for the different approach to illegal downloading between the Czech Republic and Germany is the different recent historical experience. In the Czech Republic, the socialist system has been in place for almost 50 years, while in Germany democracy has been present since the end of the Second World War. The different historical experience gives rise to other differences that we find in the approach of these countries. In the Czech Republic, the free market did not work and the state did not consistently protect intellectual property rights during the transition to a market economy and a democratic system. Also, the supply of illegal alternatives to the Czech Republic has flourished for a long time, making it difficult for legal services to establish themselves. Czech society has been reticent to protect copyright because it carries with it remnants of the communist era, when it was common and in many cases desirable for works to be self-distributed without the authors' permission. The thesis also addresses the issue of collective administrators of copyright works, whose activities are in some respects problematic. However, it cannot be seen as one of the main causes, as collective administrators operate very similarly in Germany. The views of society are then reflected in the elections.

Unlike in Germany, the Pirate Party, which was founded in response to the rise of the pirate movement in Europe, has been very successful in the Czech Republic. After the last elections in 2021, it entered the government coalition. However, its success has not been

due to its strong opposition to restrictions on internet freedom in the form of stricter regulation of copyright on the internet. It is that it also focuses on many other issues and is socially oriented. The German Pirate Party is far from having achieved such success, and this is because it has focused on one issue only - freedom of copyright on the Internet - and has not broadened its area of interest and therefore has not been attractive to voters. The final reason is the different wording of the copyright law, which defines what constitutes an illegal download. Along with the wording, there is also a different interpretation in the Czech Republic. In Germany, on the other hand, there is a sophisticated system in place for enforcing copyright infringement by downloading on the Internet, which also punishes individuals. In order for the legislation to be changed, there would have to be a will to do so in the Czech Republic, which none of the politicians have, because it would be a very unpopular change that would not correlate with the current beliefs of society.

Použitá literatura

Primární zdroje

European Union Intellectual Property Office. „European citizens and intellectual property: perception, awareness, and behaviour“. Naposledy upraveno březen 2017. <https://tinyurl.com/2p8n9kt5> (staženo 20. dubna 2023).

European Union Intellectual Property Office. „European Citizens and Intellectual Property: perception, awareness, and behaviour – 2020“. Naposledy upraveno listopad 2020. <https://bit.ly/3Xvsww0> (staženo 20. dubna 2023).

edu.cz. „RVP G*-Rámcový vzdělávací program pro gymnázia“. Naposledy upraveno září 2021. <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcove-vzdelavaci-programy-pro-gymnazia-rvp-g/> (staženo 18. května 2023).

edu.cz. „RVP ZV 2021 s vyznačenými změnami (PDF)“. Naposledy upraveno leden 2021. <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcove-vzdelavaci-program-pro-zakladni-vzdelavani-rvp-zv/> (staženo 18. května 2023).

García – Valero, Francisco, Michal Kazimierczak, Carolina Arias Burgos a Nathan Wajzman. „Online Copyright Infringement in the European Union – Music, Films and Tv (2017-2020), Trends and Drivers“. EUIPO. Naposledy upraveno prosinec 2021. <https://rb.gy/07sc8> (staženo 18. března 2023).

Gesetz Nr. 51/1965 BGBl, das Urheberrechtsgesetz, ve znění účinném k 18. březnu 2023.

Leška, Rudolf. Emailová zpráva adresována autorce, 25. února 2023.

Palán, Martin. Ředitel společnosti Bontonfilm a.s. V osobním rozhovoru s autorkou, 23. února 2023 (nepublikované interview).

„Pressmitteilung Nr.52/21 – Bundestagswahl 2021: Endgültiges Ergebnis“. Die Bundeswahlleiterin. Naposledy upraveno 15. října 2021. https://www.bundeswahlleiter.de/info/presse/mitteilungen/bundestagswahl-2021/52_21_endgueltiges-ergebnis.html (staženo 10. června 2023).

Rychtaříková, Oldřiška. Právnička ve společnosti Bontonfilm a.s. V osobním rozhovoru

s autorkou, 28. února 2023 (nepublikované interview).

„Sněmovní tisk 31, novela z. – autorský zákon – EU“.
<https://www.psp.cz/sqw/text/historie.sqw?o=9&T=31> (staženo 10. června 2023).

Tuček, Milan. „Jaké chování je pro nás morálně přijatelné? - březen 2015“. Centrum pro výzkum veřejného mínění. Sociologický ústav AV ČR. Naposledy upraveno 3. dubna 2015.
https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a1884/f9/ov150403.pdf (staženo 14. dubna 2023).

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění účinném k 18. březnu 2023.

Zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění účinném k 15. březnu 2023.

Sekundární zdroje

Použitá literatura

Andruško, Alena. *Internet, informační společnost a autorské právo*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016.

Baumann, Lukáš. „Ochranný svaz autorský: dobrý sluha, nebo zlý pán?“. Diplomová práce, Masarykova univerzita, 2018.

Benz, Wolfgang. „Die Bundesrepublik Deutschland tritt in die Geschichte ein“. Bundeszentrale für politische Bildung. Naposledy upraveno 1. září 2008.
<https://www.bpb.de/themen/nachkriegszeit/grundgesetz-und-parlamentarischer-rat/39033/die-bundesrepublik-deutschland-tritt-in-die-geschichte-ein/> (staženo 18. března 2023).

Franc, Martin. „Životní styl a každodennost v Československu v padesátých a šedesátých letech 20. století“. In *Každodenní život v Československu 1945/48-1989*, ed. Jaroslav Pažout. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2015, 18-33.

Deseriis, Marco. „Digital movement parties: a comparative analysis of the technopolitical cultures and the participation platforms of the Movimento 5 Stelle and the Piratenpartei“. *Information, Communication & Society* 23, č. 12 (14. leden, 2019): 1770-1786,
<https://doi.org/10.1080/1369118X.2019.1631375> (staženo 28. dubna 2023).

di Fabio, Udo. *Kultura svobody*. Mnichov: C.H.Beck, 2009.

Donát, Josef a Tomášek, Jan. *Právo v síti*. Praha: C.H.Beck, 2016.

Hartley, Tc. *The Foundation of European Union Law*. New York: Oxford University Press, 2010.

Hebenstreit, Jörg a Tim Niendorf. „Piratenpartei Deutschland“. Bundeszentrale für politische Bildung. Naposledy upraveno 15. srpna 2022. <https://www.bpb.de/themen/parteien/parteien-in-deutschland/kleinparteien/42193/piratenpartei-deutschland/> (staženo 10. června 2023).

Chrobáková, Eliška a kol. *Slovník cizích slov*. Brno: Levné knihy, 2010.

Karger, Tomáš. „Internetové pirátství: struktura pozic v ČR“. *Mediální studia*, č.1 (leden 2016): 6-28, <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=583703> (staženo 23. května 2023).

Kárník, Zdeněk. *České země v éře první republiky (1918-1938)*. Praha: Nakladatelství Libri, 2003.

Křen, Jan. *Dvě století střední Evropy*. Praha: Argo, 2005.

Křepelka, Filip a kol., „Unie a její základní rysy“. In *Právo evropské unie*. Praha: Leges, 2021.

Langerová, Veronika. „Česká pirátská strana – strany typu vícerychlostního modelu?“. Diplomová práce: Univerzita Karlova, 2020.

Pavliček, Václav a kol. *Ústavní právo a státověda, II. díl. Ústavní právo České republiky*. Praha: Leges, 2020.

Müller, Helmut a kol. *Dějiny Německa*. Jihlava: Nakladatelství lidové noviny, 2004.

Myška, Matěj. „Limity rozmnoženiny pro osobní potřebu“. *Days of Law* 1 (2010): 1-18, http://dvp.sehnalek.cz/files/prispevky/05_obcan/Myska_Matej_%284799%29.pdf (staženo 6.června 2023).

Pažout, Jaroslav, eds. *Každodenní život v Československu 1945/48-1989*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2015.

Ramalho, Ana. „Conceptualising the European Union’s Competence in Copyright: What cant the EU do?“. *International Review of Intellectual Property and Competition Law* (únor 2014): 178-193, <http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs40319-014-0161-7#/page-1> (staženo 6. června 2023).

Rosati, Eleonora. *Copyright and the Court of Justice of the European Union*. Oxford: Oxford University Press, 2019.

Rozehnalová, Naděžda a kol. „Prameny a systém unijního práva“. In *Právo evropské unie*. Praha: Leges, 2020.

Rychlík, Jan. „Každodennost v Československu v období tzv. normalizace“. In *Každodenní život v Československu 1945/48-1989*, ed. Jaroslav Pažout. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2015, 34-49.

Samuelson, Paul A. a William D. Nordhaus. *Ekonomie*. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1991.

Seknička, Pavel a kolektiv. *Úvod do hospodářské etiky*. Praha: ASPI Publishing, 2001.

Schindler-Wisten, Petra. *O chalupách lidech České chalupářství v období tzv. normalizace a transformace*. Praha: Karolinum, 2017.

Schlegel, Erik. *Quo Vadis Piratenpartei: Analyse der politischen Wettbewerbsfaktoren zur (Nicht-) Etablierung im Parteiensystem*. Baden Baden: Nomos Verlagsgesellschaft, 2016.

Smolka, Lucie. *Kolektivní správa v kontextu moderních technologií*. Praha: Leges, 2021.

Specht-Riemenschneider, Louisa, Riemenschneider, Severin, a Schneider, Ruben. *Internetrecht*. Berlin: Springer, 2020.

Srstka, Jiří a kol. *Autorské právo a práva související*. Praha: Leges, 2019.

Wintr, Jan. *Principy českého ústavního práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2020.

Zdroje

Beuth, Patrick. „Warum Julia Reda die Piratenpartei verlässt“. *Spiegel.de*, 28. března 2019, <https://www.spiegel.de/netzwelt/netzpolitik/julia-reda-verlaesst-die-piratenpartei-und-empfehltdie-wahl-anderer-parteien-a-1260118.html> (staženo 10. června).

Bican, Jaroslav. „Mohou Piráti nalákat občany do politických stran a zvednout popularitu stranictví v Česku?“. *Forum24.cz*, 27. října 2023, <https://www.forum24.cz/mohou-pirati-nalakat-obcany-do-politickyh-stran-a-zvednout-popularitu-stranictvi-v-cesku> (staženo 6. června 2023).

Biermann, Kai. „Muss die Gema-Vermutung wirklich weg?“. *Zeit*, 18. října 2012, https://www.zeit.de/digital/internet/2012-10/gema-vermutung-petition?utm_referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F (staženo 5. června 2023).

Bigas, Jiří. „Rozhovor o Ulož.to s právními experty“. *VORTEX*, 12. května 2022, <https://www.vortex.cz/rozhovor-o-uloz-to-s-pravnimi-experty/>. (staženo 10. června 2023).

Bleich, Holger. „Unwissenheit schützt nicht“. *HeiseMagazine.de*. Naposledy upraveno červen 2016. <https://www.heise.de/select/ct/2016/6/1458283165465041> (staženo 25. května 2023).

bmi.bund.de. „Bundestagswahl“.

<https://www.bmi.bund.de/DE/themen/verfassung/wahlrecht/bundestagswahlrecht/bundestagswahlrecht-node.html> (staženo 5. června 2023).

Bundesministerium für Bildung und Forschung. „Bildung im Schulalter“. *bmbf.de*. https://www.bmbf.de/bmbf/de/bildung/bildung-im-schulalter/bildung-im-schulalter_node.html (staženo 25. května 2023).

Bundestag.de. „Regierung will an der Gema-Vermutung festhalten“. *Petitionen*. Naposledy upraveno 5. listopadu 2012.

https://www.bundestag.de/webarchiv/textarchiv/2012/41249281_kw45_pa_petitionen-209818 (staženo 5. června 2023).

Bundeszentrale für politische Bildung. „Nutzer und das Urheberrecht“. Naposledy upraveno 16. července 2013.

<https://www.bpb.de/themen/digitalisierung/urheberrecht/188829/nutzer-und-das-urheberrecht/> (staženo 17. března 2023).

ČTK. „Průzkum: Žít z dávek je pro Čechy horší než krádež či zabití“. *Aktuálně.cz*, 3. dubna, 2015. <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/pruzkum-zit-z-davek-je-pro-cechy-horsi-nej-kradez-ci-zabiti/r~29b394a6da3111e488b0002590604f2e/> (staženo 15. dubna 2023).

„Die grösste Kriegsbeute Deutschlands Patente“. *Spiegel.de*, 5. června 1951, <https://www.spiegel.de/politik/die-groesste-kriegsbeute-deutschlands-patente-a-479a3b9f-0002-0001-0000-000029194050> (staženo 17. března 2023).

Doubrava, Jan. „Německá slova v češtině a česká slova v němčině“. ČTedu, březen 2012, <https://edu.ceskatelevize.cz/video/3099-nemecka-slova-v-cestine-a-ceska-slova-v-nemcine>. (staženo 17. března 2023).

DPMA. „Von der Stunde Null zu neuen Patentämtern in Ost und West: die Jahre 1941 bis 1950. dpma.de. Naposledy upraveno 2. února 2023. https://www.dpma.de/dpma/wir_ueber_uns/geschichte/140jahrepatentamtindeutschland/nachderstundenull1941-1950/index.html (staženo 18. března 2023).

Dvořáková, Tereza a Tadeáš Petr, „Novela autorského zákona“. *epravo.cz*, 16. ledna 2023, <https://www.epravo.cz/top/clanky/novela-autorskeho-zakona-115802.html> (staženo 10. června 2023).

European Audiovisual Observatory. „European VOD revenues increased 30-fold over the last ten years“. Naposledy upraveno 9. února 2023. https://www.obs.coe.int/en/web/observatoire/home/-/asset_publisher/9iKCxBYgiO6S/content/european-vod-revenues-increased-30-fold-over-the-last-ten-years (staženo 15. dubna 2023).

European Commission. „Copyright: Commission urges Czechia to fully transpose EU copyright rules into national law“. Naposledy upraveno 15. července 2022. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/copyright-commission-urges-czechia-fully-transpose-eu-copyright-rules-national-law> (staženo 10. června 2023).

European Consumer Centre Germany. „Illegal downloads in Germany“. Naposledy

upraveno 24. června 2020. <https://www.evz.de/en/shopping-internet/illegal-downloads-in-germany.html> (staženo 17. března 2023).

Ferjenčík, Mikuláš. „Proč se jmenujeme Pirátská strana?“. PirátskéListy.cz. Naposledy upraveno 27. září 2017. <https://www.piratskelisty.cz/clanek-1739-proc-se-jmenujeme-piratska-strana> (staženo 6. června 2023).

Grece, Christian. „Trends in the VOD market in EU28“. European Audiovisual Observatory. Naposledy upraveno leden 2021. <https://rm.coe.int/trends-in-the-vod-market-in-eu28-final-version/1680a1511a> (staženo 16. dubna 2023).

Handel, Stephan. „5000 Euro für eine Hollywood-Komödie am Rechner“. *Süddeutsche Zeitung*, 24. srpna 2020, <https://www.sueddeutsche.de/muenchen/muenchen-prozess-illegale-downloads-schadenersatz-1.5007569> (staženo 25. května 2023).

Hron, Jan. „Německo jako inspirace parlamentů v Evropě“. *iDNES.cz*, 3. února 2021, https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/evropa-volebni-systemy-francie-nemecko-rakousko-polsko.A210203_133547_zahranicni_jhr (staženo 5. června 2023).

Kabátová, Šárka. „Nagyová byla náš největší dobrovolník v kampani, tvrdí marketingový ‚génius‘ Pirátů“. *Lidovky.cz*, 24. říjen 2017, https://www.lidovky.cz/domov/nagyova-byl-nas-nejvetsi-dobrovolnik-v-kampani-rika-marketingovy-genius-piratu.A171023_150932_ln_domov_sk (staženo 6. června 2023).

Kabešová, Tereza. „Kupovat filmy na internetu je fér“. Modrý blog O2.cz. Naposledy upraveno 28. června 2021. <https://blog.o2.cz/2021/06/28/kupovat-internetu-filmy-fer/> (staženo 11. dubna 2023).

Kavanová, Lucie. „Počítačový pirát už si trest odpracoval. Kající video viděl milion lidí“. *Respekt.cz*, 7. prosince 2015, <https://www.respekt.cz/spolecnost/pocitacovy-pirat-uz-si-trest-odpracoval-kajicne-video-videl-milion-lidi> (staženo 16. března 2023).

Kern, Vera. „Vorsicht vor illegalen Downloads“. *Deutsche Welle*, 15. března 2016. <https://www.dw.com/de/vorsicht-vor-illegalen-downloads/a-19117822> (staženo 25. května 2023).

Mančař, Michal. „Všechny české filmy, pohádky i dokumenty na jedné streamovací

službě. Startuje České kino“. *Czechcrunch*, 5. prosince 2022, <https://cc.cz/vsechny-ceske-filmy-pohadky-i-dokumenty-na-jedne-streamovaci-sluzbe-startuje-ceske-kino/> (staženo 14. dubna 2023).

Maňáková, Magdalena. „Obchody se poplatku pro OSA za puštěné rádio nezbavily, varuje právník“. *Seznam Zprávy*, 13. května 2023, <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-finance-obchody-se-poplatku-pro-osa-za-pustene-radio-nezbavily-varuje-pravnik-230666> (staženo 5. června 2023).

Matzner, Jiří. „Podnikatelé a kolektivní správa – za co se na provozovnách musí platit a komu“. *Právní Prostor.cz*, 4. března 2015, https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/podnikatele-a-kolektivni-sprava-za-co-se-na-provozovnach-musi-platit-a-komu?strana_do=3 (staženo 25. května 2023).

Perknerová, Kateřina. „Piráť Ivan Bartoš: Máme za sebou třicet let promarněných šancí“. *Deník.cz*, 9. listopad 2019, https://www.denik.cz/z_domova/ivan-bartos-rozhovor-pirati-ano-babis-volby-politika-20191108.html (staženo 5. června 2023).

Právo, jp. „Nelegální stahování filmů z internetu je pro mladé Čechy sportem“. *Novinky.cz*, 1. červenec 2012, <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-nelegalni-stahovani-filmu-z-internetu-je-pro-mlade-cechy-sportem-159295> (staženo 17. dubna 2023).

Přívora, Jan. „Seriál o IP právu: Autorské právo.“ *Právo 21*. Naposledy upraveno 10. května 2021. <https://pravo21.cz/pravo/serial-o-ip-pravu-autorske-pravo> (staženo 20. března 2023).

Rambousková, Michaela. „Čtyři důvody, proč Piráti propadli v kroužkování“. *Seznam Zprávy*, 12. říjen 2015, <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/co-v-krouzkovani-uskodilo-piratum-177569> (staženo 5. června 2023).

Slouka, David. „Právo a pořádek, zločin a trest: Stahování z internetu trestné nebývá, ale sdílení ano“. *inSmart.cz*. Naposledy upraveno 28. února 2019. <https://insmart.cz/stahovani-filmu-a-hudby-trestne-nebyva-sdileni-ano/> (staženo 12. března 2023).

Spajic, Damjan Jugovic. „Piracy is back: Piracy statistics for 2023“. *DataProt*. Naposledy upraveno 6. března 2023. <https://dataprot.net/statistics/piracy-statistics/> (staženo 15. března 2023).

2023).

Špulák, Jaroslav. „Předseda představenstva OSA Roman Strejček: Vždycky může něco selhat“. *Novinky.cz*, 3. února 2020, <https://www.novinky.cz/clanek/kultura-predseda-predstavenstva-osa-roman-strejcek-vzdycky-muze-neco-selhat-40311869> (staženo 5. června 2023).

Stephan. „5000 Euro für eine Hollywood-Komödie am Rechner“. *Süddeutsche Zeitung*, 24. srpna 2020. <https://www.sueddeutsche.de/muenchen/muenchen-prozess-illegale-downloads-schadenersatz-1.5007569> (staženo 25. května 2023).

Straka, Martin a Moravec, Václav. „Otázky Václava Moravce 2.část“. ČT24, 2016, <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1126672097-otazky-vaclava-moravce/216411030510703/>. (staženo 15. dubna 2023).

Velvyslanectví České republiky v Berlíně. „Česko-německá deklarace o vzájemných vztazích a jejích budoucím rozvoji“. *mzv.cz*. Naposledy upraveno 28. ledna 2022. https://www.mzv.cz/berlin/cz/vzajemne_vztahy/cesko_nemecka_deklarace_o_vzajemnych.html (staženo 17. března 2023).

Vodičková, Karolína. „Televize a streamovací platformy v Česku: původní tvorba pro online a „Czechflix“. *European Journalism Observatory*. Naposledy upraveno 27. prosince 2021. <https://cz.ejo-online.eu/6880/ekonomika-medii/televize-a-streamovaci-platformy-v-cesku> (staženo 16. dubna 2023).

Internetové zdroje

Bezpečněonline.cz – stránky pro všechny zájemce o bezpečný internet. „stahování (downloading).“ <https://bezpecne-online.ncbi.cz/slovník#s> (staženo 18. března 2023).

BONTONFILM. „O společnosti“. *bontonfilm.cz*. <https://www.bontonfilm.cz/o-spolecnosti> (staženo 19. března 2023).

Bouliane, Nicolas. „How to stream or torrent movies in Germany“. *All About Berlin.com*. Naposledy upraveno 25. května 2023. <https://allaboutberlin.com/guides/pirating-streaming-movies-in-germany#can-i-watch-pornography-in-germany> (staženo 25. května 2023).

Bureš, Michal. „Kam putuje 1 miliarda vybraná od OSA?" Finance.cz. Naposledy upraveno 24. října 2018. <https://www.finance.cz/515576-osa-poplatky/> (staženo 25. května 2023).

cz.nic. „Jak na internet-autorské právo". <https://www.jaknainternet.cz/page/1191/autorska-prava/> (staženo 13. května 2023).

cz.nic. „Jak na internet-autorská práva na internetu". <https://www.jaknainternet.cz/page/1771/autorsky-zakon-na-internetu/> (staženo 12. květen 2023).

Česká protipirátská unie. „Kdo jsme a čím se zabýváme". https://www.cpufilm.cz/kdo_jsme.html (staženo 12. dubna 2023).

filmynejsouzadarmo.cz. „Úvodem.“ <https://www.filmynejsouzadarmo.cz/cs/> (staženo 12. dubna 2023).

Frühstücksfernsehen. „Schüler Pleite wegen illegalem Download: Schützen Sie Ihre Kinder!“. YouTube, 14. června 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=D74RGjD5YF0&list=LL&index=13>. (staženo 25. května 2020).

Geßner, David. „BGH zu „illegalen Downloads“ (Filesharing): Anschlussinhaber haften grundsätzlich nicht für Urheberrechtsverletzungen volljähriger Gäste“. Geßner Legal.de. <https://www.rechtsanwalt-gessner-berlin.de/bgh-beschraenkt-haftung-fuer-illegale-downloads-filesharing-ein-rueckschlag-fuer-die-abmahnungsindustrie/> (staženo 10. června 2023).

InternetLaw.de. „Die GEMA-Vermutung". Naposledy upraveno 8. listopadu 2011. <http://www.internet-law.de/2011/11/die-gema-vermutung.html> (staženo 5. června 2023).

iRights.info. „Urheber und Persönlichkeitsrechte im Internet: Urheber- und Persönlichkeitsrechte im Internet: Broschüre für Jugendliche, Eltern und Pädagogen in neuer Version erhältlich“. irights.info. Naposledy upraveno 17. května 2016. <https://irights.info/artikel/nicht-alles-was-geht-erlaubt-broschuere-irightsinfo-klicksafe/23533> (staženo 25. května 2023).

Janssen, David. „Abmahnung bei illegalen Downloads? So ist die Rechtslage“. vpnoverview.com. Naposledy upraveno 11. června 2020. <https://vpnoverview.com/de/privatsphaere/herunterladen/abmahnung-illegalen-downloads-rechtslage/> (staženo 25.května 2023).

Karzick, Lisa-Marie. „Wenn aus kostenlos dein Bankrott wird: Illegale Downloads sind teuer“. [inside digital.de](https://www.inside-digital.de). Naposledy upraveno 19. května 2023. <https://www.inside-digital.de/ratgeber/wenn-aus-kostenlos-dein-bankrott-wird-illegale-downloads-sind-teuer> (staženo 28. dubna 2023).

Kinobox.cz. „Nejlepší české filmy let 1951-1960“. https://www.kinobox.cz/zebricky/nejlepsi/filmy/1951-1960/jen_ceske (staženo 25. května 2023).

klicksafe.de, „Wenn´s passiert ist:“. In *Nicht alles was geht, ist auch erlaubt! Urheber- und Persönlichkeitsrechte im Internet*. Naposledy upraveno květen 2015.

Krieger, Václav. „Pirátsví se nevyplácí“. Policie České republiky – KŘP Ústeckého kraje. Naposledy upraveno 24. května 2022. <https://www.policie.cz/clanek/piratstvi-se-nevyplaci.aspx> (staženo 16. března 2023).

Looks, Katharina. „Urheberrecht im Internet: Was Familien wissen müssen“. [scoyo.de](https://www.scoyo.de). <https://www.scoyo.de/magazin/kinder-und-medien/urheberrecht-im-internet/> (staženo 25.května 2023).

Muj-Pravnik.cz. „Stahování z nelegálního zdroje není legální“. <https://muj-pravnik.cz/stahovani-z-nelegalniho-zdroje-neni-legalni/> (staženo 6. června 2023).

Music Business Worldwide. „75 % of Germans support fines for pirate sites“. Naposledy upraveno 22. srpna 2012. <https://www.musicbusinessworldwide.com/75-of-germans-support-fines-for-pirate-sites/> (staženo 20. dubna 2023).

Nagel, Daniel. „Die GEMA-Vermutung: die wichtigsten Fragen und Antworten“. [Backstagepro.de](https://www.backstagepro.de). Naposledy upraveno 20. srpna 2019. <https://www.backstagepro.de/thema/die-gema-vermutung-die-wichtigsten-fragen-und-antworten-2019-08-20-c8fpFrY6F3> (staženo 5. června 2023).

Nagel, Daniel. „Wie funktioniert die GEMA? Lohnt sich eine Mitgliedschaft für Musikschafter?“ . Backstagepro.de. Naposledy upraveno 8. července 2022. <https://www.backstagepro.de/thema/wie-funktioniert-die-gema-lohnt-sich-eine-mitgliedschaft-fuer-musikschafter-2022-07-08-FMtfJY2ZPM> (staženo 5. června 2023).

Nicolas. „What is illegal to download in Germany“. TheExpatri.com. Naposledy upraveno 17. května 2023. <https://russianvagabond.com/what-is-illegal-to-download-in-germany/> (staženo 25. května 2023).

OSA. „Novela autorského zákona 2021 – Mýty a fakta“. <https://www.osa.cz/novela/myty-a-fakta/> (staženo 25. května 2023).

OSA. „Ročenka OSA 2022“. <https://bit.ly/3COaeMX>: 84 (staženo 6. června 2023).

Piráti.cz. „Program-Sdílení“. <https://www.pirati.cz/program/> (staženo 6. června 2023).

Piráti.cz. „Program, Sněmovna 2017 – Kultura“. <https://www.pirati.cz/program/?view=snemovna-2017-7> (staženo 6. června 2023).

Piráti.cz. „Program-Veřejné služby“. <https://www.pirati.cz/program/> (staženo 6. června 2023).

Recht Relaxed.de. „echtesorgen: Illegale Downloads“. https://www.recht-relaxed.de/WebS/RechtRelaxed/DE/HandyShopping/IllegaleDownloads/illegaleDownloads_node.html (staženo 24. dubna 2023).

Schmeilzl, Bernhard. „The German National Pastime: Filing Cease and Desist Orders“. <https://www.germancivilprocedure.com/the-german-national-pastime-filing-cease-and-desist-orders/> (staženo 10. června 2023).

Stiftung Warentest. „Wann Downloads illegal sind“. test.de. Naposledy upraveno 10. května 2022. <https://www.test.de/Filesharing-5878408-0/#question-18> (staženo 25. května 2023).

Sýkora, Vít. „Autorské právo – co smím a nesmím na internetu?“ streetlaw.eu. Naposledy upraveno 25. března 2023. <http://streetlaw.livepreview.cz/autorske-pravo-co-smim-a-co-nesmim-na-internetu.html> (staženo 25. března 2023).

Urheberrecht.de. „Hat das Urheberrecht auch im Internet Bestand?“. Naposledy upraveno 20. dubna 2023. <https://www.urheberrecht.de/internet/> (staženo 28. dubna 2023).

Urheberrecht.de. „Urheberrechtsgesetz: Rechtliche Grundlage für den Urheberrechtsschutz“. Naposledy upraveno 19. března 2023. <https://www.urheberrecht.de/urheberrechtsgesetz/#Die-Rechte-des-Urhebers> (staženo 20. března 2023).

Urheberrecht.de. „Verwertungsgesellschaft: Entgelt für die Zweitverwertung“. Naposledy upraveno 25. dubna 2023. <https://www.urheberrecht.de/verwertungsgesellschaft/> (staženo 5. června 2023).

Urheberrecht.de. „Urheberrecht: Was gilt es beim geistigen Eigentum zu beachten?“. Naposledy upraveno 17. března 2023. <https://www.urheberrecht.de/#Geschuetzte-Werke-Was-faellt-unter-des-Urheberrecht> (staženo 18. března 2023).

VerbraucherzentraleBerlin.de. „Illegale Downloads im Internet: Haften Eltern für ihre Kinder?“. Naposledy upraveno 26. srpna 2016. <https://www.verbraucherzentrale-berlin.de/wissen/digitale-welt/apps-und-software/illegale-downloads-im-internet-haften-eltern-fuer-ihre-kinder-13017> (staženo 25. května 2023).

wiki.piratenpartei.de. „Mandate“. Naposledy upraveno 8. června 2023. <https://wiki.piratenpartei.de/Mandate> (staženo 10. června 2023).

TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno:

Natálie Štuksová

E-mail:

95957195@fsv.cuni.cz

Semestr:

5.

Akademický rok:

2022/2023

Název práce:

Fenomén ilegálního stahování – komparace německého a českého přístupu k této problematice

Předpokládaný termín dokončení (semestr, školní rok):

6., 2022/2023

Vedoucí bakalářského semináře:

doc. PhDr. Tomáš Nigrin, PhD.

Vedoucí práce (povinné):

PhDr. Mgr. Alena Zelená, PhD.

Zdůvodnění výběru tématu práce (5 řádek):

Ilegální stahování je v dnešní době všudypřítomný jev, který souvisí s rozmachem internetu. Jde o jeden z negativních důsledků, který rozvoj internetu provází. Zároveň je to problém, ke kterému státy přistupují odlišně. Této skutečnosti jsem si všimla i u našich německých sousedů, a proto jsem se rozhodla se pokusit v mé bakalářské práci zjistit, z čeho odlišný přístup pramení a v čem se projevuje. Chci odborně zanalyzovat fenomén, se kterým má skoro každý uživatel internetu zkušenost.

Předpokládaný cíl (5 řádek):

Cílem mé práce je určit skutečnosti, které s největší pravděpodobností zapříčiňují, že český přístup k této problematice je odlišný od toho německého. Česká republika a Spolková republika Německo jsou státy, u kterých najdeme řadu podobností, které na tento jev působí jako například kulturní blízkost, členství v EU a z něho plynoucí působnost evropského práva na našich území. I přesto je v praxi na tento jev nahlíženo jinak a má práce se pokusí osvětlit, proč se tak děje.

Základní charakteristika tématu (10 řádek):

V České republice patří ilegální stahování obsahu z internetu k běžným činnostem jeho uživatelů. Česká právní úprava reaguje na takové porušení autorského práva tvůrců, jejichž obsah byl z internetu stažen pouze v nezávažnějších případech. Zatímco v Německu stačí i jediné stažení obsahu nelegálně – například pro vlastní potřebu a je velmi pravděpodobné, že dotčenému bude zasláno upozornění na porušení autorského práva a výzva k zaplacení. Příčin, proč k takovému odlišnému přístupu dochází může být mnoho. Jednotlivé příčiny se dají zařadit do větších oblastí, kterými jsou rovina sociální, politická, právní a historická. Každá z těchto rovin nabízí potencionální odpověď na otázku, proč se v praxi s fenoménem ilegálního stahování zachází různě u nás a v Německu.

Předpokládaná struktura práce (10 řádek):

Práce v její úvodní části vysvětlí pojem ilegálního stahování a souvislosti s ním spojené jako například, co vše je ještě dle autorského práva tolerováno jako legální. Poté popíše, jak se v praxi projevuje, pokud uživatel ilegálně stáhne obsah z internetu. Po tomto teoretickém představení, bude následovat rozbor jednotlivých rovin, z jejichž pohledu budu na problematiku nahlížet. Vždy zmíním několik konkrétních příčin, které do této roviny spadají, a z jakých důvodů mohou mnou popisovaný fenomén ovlivňovat. Rozbor některých rovin bude kromě analýzy převážně sekundárních, ale i primárních zdrojů doplněn o názory odborníků, který bude získán skze rozhovory. Jde o komparační typ práce, proto bude každá jednotlivá oblast (kapitola) reflektovat jak české tak německé pojetí. Na závěr budou všechny rozbor srovnány a bude odprezentováno, které příčiny klíčově působí na rozdílné pojetí fenomenu ilegálního stahování v ČR a Německu.

Základní literatura (10 nejdůležitějších titulů):

Každodenní život v Československu 1945/48-1989 (Jaroslav Pažout eds.), Pirátství - Boje o duševní vlastnictví od Gutenberga po Gatese (A. Johns), Authors, Users, and Pirates: Copyright Law and Subjectivity (James Messe), Právo duševního vlastnictví v informační společnosti (Ivo Telec), 'Gehört das dann der Welt oder YouTube?' - Junge Erwachsene und ihr Verständnis vom Urheberrecht im Web 2.0 (Thomas Rakebrand), Urheberrecht in der Schule: Was Lehrer, Eltern, Schüler, Medienzentren und Schulbehörden vom Urheberrecht wissen sollten (Stefan Haupt), Dějiny Německa (Helmut Müller), Die Deutsche Demokratie (Frank Decker), Neuer Markt: Internet und Copyright (Gottfried Böttger), Internet, informační společnost a autorské právo (Alena Andruško)

Podpis studenta a datum		
Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		